

KÜRD DİPLOMAT

www.Diplomat-kurdi.com

No 33 (144), 23-30 Noyabr, Çiriya paş - sal 2011
Ji meha şûbatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û sîyâsi

Qiyməti,
Hêjaye 40 qəpik

H.Əliyev

Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman?
Qurtarmış İslami çox ağır dardan! | Qədim Avropanın xaçpərəstləri,
Yüz illər sindirmiş göy məscidləri. | Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər,
Kurdün dərgahına daim baş əyər.

Səbahəddin Eloğlu

Səh. 16

İlham Əliyev NATO baş katibinin müavini Hüseyin Diriözü qəbul etmişdir

Президентство Иракского Курдистана в специальном заявлении приветствовало извинения Эрдогана

Səh. 15

PKK lideri Bəşər Əsədə məktubunda nə yazıb?

Səh. 16

Səh. 13

Səh. 15

Səh. 9

Передача премьерского поста Нечирвану Барзани решена

Eve pirsgirêka kurd lê kanê pirsgirêka Kurdistanê?

Фактический лидер РКК Мурад Карайылан призвал курдов Сирии сплотиться

"Bir Gün Mahniların qorxulu olmadığını anlayacaqlar"

Səh. 6

Azərbaycanın sovetləşməsi və Qarabağın qara günləri

Səh. 6

Balayêv Baro

Səh. 8

Erdoğan Əsədi niyə yıxmaq istəyir?

Səh. 3

«RONAHİ» TƏHLÜKƏLİ ƏLLƏRƏ KEÇİR

Prezident İlham Əliyev Mərkəzi Asiya Ölkələrinin Əməkdaşlıq Programının (CAREC) Bakıda keçirilən X yubiley Nazirlər Konfransının iştirakçılarını qəbul etmişdir.

Prezident İlham ƏLİYEV konfrans iştirakçılarını salamlayaraq dedi:

- Hörmətli qonaqlar, mən siz Azərbaycanda ürəkdən salamlayıram, ölkəmizə xoş gəlmisiniz.

CAREC-in X yubiley Nazirlər

catacaq və beləliklə, biz "Dəmir İpək yolu"nun bərpasını təşkil edəcəyik. Bu layihə bütün CAREC Programına üzən ölkələr üçün böyük əhəmiyyət daşıyacaqdır. Çünkü bu yoldan istifadə etmək həm iqtisadi cəhətdən daha da əlverişli olacaq, eyni zamanda, regional əməkdaşlığımızı da böyük dərəcədə gücləndirəcəkdir.

Hava nəqliyyatı ilə bağlı yeni təyəvarələr alınır. Azərbaycanda yük daşı-

istehlakçılarla danışıqlar aparılır ki, gələcəkdə Azərbaycan zəngin neft-qaz potensialını maksimum dərəcədə işə sala bilsin.

Yeni investisiya layihələri hazırlanır və dünyadan ən böyük qaz yataqlarından biri olan "Şahdəniz" qaz yatağının ikinci fazasının işlənilməsi ilə bağlı hazırlıq işləri aparılır. Təkcə "Şahdəniz" yatağının qaz ehtiyatları 1,2 trilyon kubmetr səviyyəsindədir. Əlbəttə ki, biz

enerji və ticarət bir tərəfdən. Bununla biz əməkdaşlıq çərçivəsinin sonrakı daha geniş əsaslarını da formalasdıracaq. Siz burada qeyd etdiniz ki, Azərbaycan bütün bu sahələrdə və əməkdaşlığın genişləndirilməsində əsas rol oynamışdadır.

Cənab Prezident, mən Size səmimi minnətdarlığımı bildirirəm. Siz bu CAREC Programına davamlı şəkildə dəstəyinizi vermişdiniz. Biz həmkar-

Prezident Konfransının iştirakçılarını qəbul etmişdir

Konfransının Azərbaycanda keçirilməsi böyük hadisədir, ölkəmiz üçün böyük şərəfdür. Bilirsınız ki, Azərbaycan bu mötəbər beynəlxalq program təşkilatının fəal üzvüdür. Azərbaycan program çərçivəsində öz üzərinə düşən vəzifələrini icra etməyə çalışır. Əminəm ki, bu programın uğurlu inkişafı regional əməkdaşlığın dərinləşməsinə xidmət edəcək, bölgədə sülhün, əmin-amallığın, rifahın təmin edilməsi işinə çox önemli töhfə verəcəkdir.

Azərbaycanda son illər ərzində aparılan iqtisadi islahatlar gözəl nəticələr verməkdədir. CAREC-in üç əsas istiqaməti üzərə Azərbaycanda çox ciddi proqramlar icra edilir. Ticarət, nəqliyyat, enerji məsələlərinə ölkəmizdə çox böyük diqqət göstərilir və tərifimizdən irəli sürülmüş təşəbbüsler, eyni zamanda, regional əməkdaşlığın genişlənməsinə də xidmət göstərir. Son 8 il ərzində Azərbaycanda iqtisadi inkişaf çox yüksək templərlə ölçülürdü, ümumi daxili məhsul üç dəfə, yəni 300 faiz artmışdır. Sənaye istehsalı təxminən üç dəfə artmışdır. Ölkə iqtisadiyyatına 10 milyardlarla dollar sərmayə qoyulmuşdur.

Azərbaycanda çox gözəl investisiya iqlimi vardır və xarici sərmayələrin cəlb edilməsi işində ölkəmiz böyük uğurlar qazanmışdır. Hazırda bu investisiyalar təkəc neft-qaz sektoruna deyil, qeyri-neft sektoruna da qoyulur və bu, bizim indiki siyasetimizdə prioritet təşkil edir. Qeyri-neft sektorunun inkişafı bu il də çox yüksəkdir, təxminən 9 faiz səviyyəsindədir. Əlbəttə, iqtisadi inkişafın nəticəsində insanların maddi vəziyyəti də yaxşılaşmaqdır. Son 8 il ərzində Azərbaycanda yoxsulluq səviyyəsi 49 faizdən 9 faizə düşmüdü. Xarici ticaret dövriyyəmiz də artmaqdır. CAREC programının iştirakçılarının və Azərbaycan hökumətinin fealiyyəti nəticəsində iqtisadi sahədə əlaqələrimiz ikitərəflə formatda da çox müsbət, uğurla inkişaf edir.

Azərbaycan tərəfindən nəqliyyat sektorunda irəli sürülmüş təşəbbüsler də beynəlxalq xarakter daşıyır. Son illər ərzində ən çox sərmayə bu sektora qoyulmuşdur və uğurlu coğrafi vəziyyətimiz bize imkan verir ki, Azərbaycanı beynəlxalq nəqliyyat mərkəzinə çevirək. Bu məqsədlə çox vacib addımlar atılmışdır. Son 7 il ərzində Azərbaycanda beş beynəlxalq hava limanı istifadəyə verilmişdir. Bu hava limanları istənilən ən ağır yük təyযarələrini qəbul edə bilər.

Dəmir yolu nəqliyyatında islahatlar aparılır və yeni dəmir yolu xətləri çəkilir. Avropanı Asiya ilə birləşdirən Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun tikintisi uğurla gedir. Əminəm ki, 2013-cü ilin əvvəlində bu dəmir yolu layihəsi başa

maları üzrə fealiyyət göstərən transmilli şirkətlər artıq dünyada çox müsbət imicə malikdir.

Dəniz nəqliyyatının inkişafı üçün əlavə tədbirlər görülür. Gəmilər, bərələr, tankerlər alınır. Artıq Azərbaycan bəzi Orta Asiya ölkələri üçün tranzit funksiyalarını icra edir. Gələcəkdə bizim tranzit ölkə kimi rolumuz ancaq və ancaq artacaqdır. Əlbəttə ki, burada səhəbət təbii resursların tranzitindən gedir və qeyri-enerji mənşəli yüklerin Azərbaycan ərazisindən Qərb istiqamətinə çatdırılması üçün əlavə tədbirlər görülür. Xəzər dənizinin ən böyük beynəlxalq ticarət limanı hazırda tikilməkdədir. Bakıda yeni gəmiqayırma zavodu tikilməkdədir. Əlbəttə ki, bu

indiki mərhələdə enerji səmərəliliyi ilə bağlı əlavə tədbirlər görülür. Alternativ və bərpa olunan enerji növlərinin yaradılması üçün işlər aparılır. Birinci pilot layihə icra edilmişdir. Hibrit küləkgünəş elektrik stansiyası fealiyyətdədir. Günəş batareyalarının istehsalı ilə bağlı işlər gedir. Alternativ və bərpa olunan enerjinin Azərbaycanda istehsalı gələcəkdə daha da böyük həcmle ölçüləcəkdir. Bu, bizim üçün prioritət məsələdir.

Bilirsiniz, CAREC Programının əsas istiqamətləri üzrə Azərbaycanda çox böyük işlər aparılıb. Görülən bütün bu işləri sadalamaq üçün yəqin ki, bir neçə saat vaxt lazım olacaqdır. Sadəcə olaraq demək istəyirəm ki, Azərbaycan

gəmiqayırma zavodunun məhsulları bütün Xəzəryanı ölkələrin sərəncamında olacaq və eyni zamanda, Xəzər dənizi ilə bağlı Xəzəryanı olmayan ölkələrin təşəbbüslerinin icrası üçün də bu gəmiqayırma zavodunun böyük rolü olacaqdır.

Enerji sektoru da CAREC Programının tərkib hissəsidir. Bu sahədə də, əlbəttə, biz böyük işlər görülmüş. Azərbaycan qədim neft ölkəsidir. Hazırda Azərbaycan özünü dünyaya qaz ölkəsi kimi təqdim edir. Bizim son bir il ərzində aşkar etdiyimiz qaz ehtiyatları təqribən 600-700 milyard kubmetr səviyyəsindədir. Beləliklə, bizim ümumi təsdiq edilmiş qaz ehtiyatlarımız 2,6 trilyon kubmetr səviyyəsindədir. Mən heç şübhə etmirəm ki, gələcəkdə əlavə kəşfiyyat və qazma işlərinin aparılması sayəsində bu həcm ancaq artacaqdır.

Hazırda Azərbaycanı beynəlxalq bazarlarla birləşdirən 7 neft və qaz kəməri vardır. Onların hamısı işlək vəziyyətdədir. Biz neft və qazımız bütün istiqamətlər üzrə ixrac edirik. Bu sahədə saxələndirmə məqsədlərimizə tam şəkildə çatmışq. Hazırda tranzit ölkələrlə, istehlakçılarla və potensial

hər istiqamət üzrə üzərinə düşən vəzifələrini icra etməyə davam edəcəkdir. Biz programa üzv olan bütün ölkələrlə çox böyük ikitərəflə münasibətlərə malikik. Əminəm ki, bu formatda keçirilən və keçiriləcək fikir mübadiləsi əməkdaşlığını da daha da gücləndirəcəkdir.

Mən çox şadam ki, CAREC Programının X yubiley Nazirlər Konfransı Bakıda keçirilir. Əminəm ki, konfransın yaxşı nəticələri olacaqdır və bize qonaq gəlmış dostlarımız da öz vətənlərinə xoş təəssüratlarla qayıdaqlar. Bir daha xoş gəlmisiniz.

Sonra Asiya İnkişaf Bankının prezidenti Haruhiko KURADO çıxış edərək dedi:

- Zati-aliləri, cənab Prezident Əliyev!

Bizi qəbul etdiyinizə görə Sizə təşəkkürümüzü bildiririk. Biz Bakıda olmayızdan çox məmənunuq. Təbii ki, səfərimiz nazirlər səviyyəsində keçirilən yubiley konfransı ilə bağlıdır.

Biz burada bir sıra sahələrə toxunacaq. Tədbir zamanı enerji, nəqliyyat və digər sahələrdə mövcud olan məsələləri müzakirə edəcəyik. Biz əslində bu müzakirələri iki səviyyədə həyata keçirmək fikrindəyik. Nəqliyyat,

lərimizla təbii ki, cari işləri müzakirə edəcəyik. Həmçinin, eyni zamanda, qarşımızda dayanan məsələlərin həllinə nail olmaq üçün perspektivləri də nəzərdən keçirəcəyik. Mən çox şadam ki, son 10 ildə əldə etdiyimiz nəticələrə əsaslanaraq, sonrakı onillikdə də CAREC Programı daha böyük uğurlar getirəcək və Şərqi-Qərb, Şimal-Cənub arasında olan əlaqələri daha da gücləndirəcəkdir. Əslində əger bu baş tutarsa burada iqtisadiyyatın bütün sahələri bəhərlənə bilər.

Bir daha CAREC Programı nazirləri adından Size səmimi təşəkkürümü bildirmək istərdim. Biz Size və hökumətinizə minnətdarlığınızı bildiririk, belə bir tədbirin ölkənizdə keçirilməsi mümkün olmuşdur. Biz xüsusilə, cənab Prezident, Size təşəkkürümüzü bildiririk. Eyni zamanda, azərbaycanlı həmkarımıza da təşəkkürümüzü bildiririk. Çünkü bütün üzv dövlətlərin nümayəndəleri Bakı konfransı çərçivəsində aparılan əməkdaşlıqdan olduqca məmənundurlar.

Cox sağ olun.

"Azərbaycan CAREC Programının gücləndirilməsinə öz töhfəsini vermək əzmindədir", - deyən dövlətimizin başçısı bildirdi ki, təşkilata dəstək məqsədi ilə gələcəkdə bir sıra istiqamətlər, o cümlədən fealiyyət və müəyyən ideyalarla bağlı məsələlər nəzərdən keçiriləcəkdir.

"Siz bize arxalana bilərsiniz", - deyən Prezident İlham Əliyev vurğuladı ki, ölkəmiz gələcəkdə də CAREC Programına dəstək verəcəkdir. Çünkü Azərbaycanın bu programın üzvü olan dövlətlərle yaxşı ikitərəflə münasibətləri var və ölkələrimiz müxtəlif iqtisadi proqramlar üzərində birgə işləyir.

Dövlət başçısı ümidi var olduğunu bildirdi ki, CAREC Programının üzvü olan dövlətlərlə mövcud ikitərəflə münasibətlər geləcəkdə geniş regional əməkdaşlıqla çevriləcəkdir.

Prezident İlham Əliyev Asiya İnkişaf Bankı ile Azərbaycan arasında etibarlı tərəfdəşligin qurulduğunu və bu təşkilat ilə ölkəmizdən six əməkdaşlıq etdiyini də diqqətə çatdırıdı. Dövlətimizin başçısı vurğuladı ki, bir sıra beynəlxalq təşkilatların üzvü olan Azərbaycan enerji təhükəsizliyi məsələsində mühüm rol oynayır və bu sahədə hasilatçı, tranzit və istehlakçı ölkələr arasında six əməkdaşlığın yaradılması vacibdir.

Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, Azərbaycan inkişaf etmək, güclü və çəvik iqtisadi struktura çevrilmək məqsədini qarşıya qoyan CAREC Programına üzv dövlətlər və onların müvafiq strukturları ilə əməkdaşlığını bundan sonra da davam etdirəcəkdir.

Dövlət başçısı çıxışının sonunda bir daha Bakıda keçirilən yubiley konfransının iştirakçılarına uğurlar arzuladı.

Sonda xatirə şəkli çəkdirildi.

Azərbaycan mediası Kürd xalqı haqqında nə yazır?

PKK lideri Bəşər Əsədə məktubunda nə yazıb?

Öcalan Suriya diktatoruna kömək üçün 1000 terrorçu göndərir

Elxan Şahinoğlu: «Türkiyə baş verənlərin fonunda aktivləşərək PKK problemini tam həll edə bilər»

Türkiyə mətbuatı PKK terror təşkilatının həbsdə olan lideri Abdullah Öcalanın Bəşər Əsədə məktubunu ələ keçirib. Məktubda Öcalan Bəşər Əsədi dəstəklədiyini ifadə edir və ona öz yardımını təklif edir. Terrorcu Əsədə kömək üçün 1000-dək PKK yaraqlısı göndərdiyini də xəbər verib. Bu isə bir müddət əvvəl PKK-nın dəstəklənməsində Suriya hakimiyyətinin rolü olduğunu gündəmə gətirib. Ekspertlərin fikrincə, baş verən hadisələrin fonunda Türkiyənin daha da aktivləşəcəyi gözlənilir. Çünkü Türkiyə hazırda dünyada Əsədə qarşı gedən proseslərdən öz maraqlarının doğrulması üçün istifadə edə bilər. Türkiyənin cərəyan edən proseslərde birinci məqsədi isə Suriyadakı PKK bazalarının tam məhvini nail olmaqdır.

“Atlas” Araşdırımlar Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu bildirdi ki, Suriya və Iranın PKK kartından istifadə edərək Türkiyəyə qarşı həmələlər həyata keçirəcəyi barədə dəfələrlə fikirlər söylənilib. Həm Suriya, həm Iran rejiminin PKK amilindən Türkiyəni zəiflətmək üçün istifadə etməyə çalışdığını deyən E.Şahinoğlu vurğuladı ki, 24 türk əsgər və zabitinin qətlə yetirilməsi əməliyyatına suriyalı komandirin rəhbərlik etməsi şübhələri artırır: “Suriya rejimi PKK komandirləri ilə də bir-başa əlaqəyə girərək Türkiyəyə qarşı bu cür

qətiyamıların həyata keçirilməsini həvəsləndirə bilərdi. Öcalanın vəkilləri vasitəsilə Suriyaya mesaj yollaması ondan xəbər verir ki, PKK Əsəd rejiminin yanında dayanmağa qərarlıdır. Eyni zamanda Suriyada hadisələrin inkişafına da diqqət yetirmək lazımdır. Biz görürük ki, insanlar küçələrə axışır, hakimiyyətə qarşı mübarizə aparırlar. Amma kürdlər sükut içindədir. Halbuki Suriyadakı kürdlərin də haqları pozulur. Amma onlar etiraz etmirlər. Bu da görünür, PKK və digər radikal kurd qruplaşmalarından gələn təlimatla bağlıdır”.

E.Şahinoğlunun sözlərinə görə, PKK kartından Türkiyəyə qarşı istifadə olunduğuna dair daha bir məqam Bərzanının Şimalı İraqda yaşayan kürdlərə ünvanlığı mesajla bağlıdır. Kürdlərə açıq şəkildə bildirilmişdi ki, sakit dayanın və hadisələri izleyin.

Artıq Əsəd rejiminin

Xəyal

gündəmdə olduğunu nəzərə alsaq, Suriyada hakimiyyət dəyişikliyi PKK-nın fəaliyyətinə ciddi təsir edə bilər. Hətta bəzi ekspertlərin fikrincə, Türkiyə baş verənlərin fonunda aktivləşərək PKK problemini tam həll edə bilər. Çünkü PKK-nın əsas dayaqları məhz Suriyada yerləşir. Bu məqamla bağlı E.Şahinoğlunun mövqeyinə gelincə, o hesab edir ki, Suriyadakı hazırlı rejim dağlısa, regionda tam başqa situasiya formalasa bilər. Iranın Suriya üzərində Yaxın Şərqdəki hadisələrə dağıcı təsir edə bilməyəcəyini deyən E.Şahinoğlu vurğuladı ki, nəticədə Iran “Həmas” və “Hizbullah” kimi qruplaşmala silah göndərə bilməyəcək. Nəticədə Qərb Iranın sərhədinə qədər irəliləyəcək. Çünkü Suriyada hakimiyyətə gələn yeni qüvvələr Qərblə six əməkdaşlıq edəcəklər: “Suriyada hakimiyyətə gələn yeni qüvvələr Türkiyədən dəstək almaq üçün PKK ilə mübarizə aparacaqlar. Digər tərəfdən, Türkiyə boş oturmayıb və Suriya müxalifəti ilə ciddi əlaqələr quraraq Əsəd rejiminin bir növ devrilməsinə yardım edir. Suriya müxalifətinin hazırda mərkəzi Türkiyədir. Çünkü Suriya müxalifəti məhz İstanbulda konfranslarını keçirir. Türkiyə gelecek Suriya hakimiyyətinin formallaşmasında önemli rol oynayır. Burada da əsas səbəb Türkiyənin maraqlarıdır”.

Xəyal

«RONAHİ» TƏHLÜKƏLİ ƏLLƏRƏ KEÇİR

«TAHIR SÜLEYMANIN KÜRD TERRORÇULARI İLƏ DƏRİN ƏLAQƏLƏRİ VAR»

Redaksiyadan: Hörməti oxuyular. Bəzi mətbu orqanları ağıllarına deyil ağızlarına gələnləri yazımaqdan utanırlar. Bu utanmadız mətbu orqanlarından biri də “dia.az” informasiya agentliyidir. Belə ki, aşağıda oxuyacağınız məlumat coxlarınıza təəcübələndirəcək. “Dia.az” sayt “Diplomat” qəzetinin baş redaktoru Tahir Süleymanı separatçı, terrorcu adlandıraq informasiya yayır. Görəsən, bu araqasıdırın sayt bu informasiyanı hardan ələ keçirib. Əgər Tahir Süleymanın terrorizmə əlaqəsi varsa niyə məhkəməyə müraciət etmirlər. Bize ələ gelir ki, belə yalan informasiya yayın “dia.az” sayt özü separatçı bir qrumdur. Azərbaycan hüquq müdafiə orqanları hər kəsin kimliyini yaxşı bilir. Qoy heç kim narahat olmasın.

Mənbəmiz onu da bildirdi ki,

DİA.AZ: - Bir müddət əvvəl mətbuatda belə bir məlumat yayıldı ki, 1983-cü ildə SSRİ Mədəniyyət Nazirliyinin daxili emri ilə Azərbaycanda Naxçıvan ərazisində yaradılmış «Ronahi» Kürd Mədəniyyət Mərkəzində rəhbər dəyişikliyi baş verir.

Bu barədə yayılan xəbərlərdə qeyd olunurdu ki, quruma rəhbərlik edən Kamil Həsənovun səhhətində problemlər var. Bildirək ki, artıq redaksiyamıza yeni məlumatlar daxil olub.

«Dünya» Informasiya Agentliyi redaksiyasına (dia.az) qurumdaqı qaynaqlardan ötürülən informasiyada bildirilir ki, Kamil Həsənov ağır şəkər xəstəsidir və onun bir ayağı bu yaxınlarda əməliyyat nəticəsində kəsilib: «Bu səbəbdən «Ronahi»nın fəaliyyəti faktiki olaraq mövcud deyil».

Mənbəmiz onu da bildirdi ki,

Türkiyənin Baş naziri kurd xalqından üzr istədi

Dersim şəhərində 13.8 min dinc vətəndaş qətlə yetirilmişdi

Interfax xəber agentliyinin Türkiye dövlət televiziyasına istinadən yaydığı məlumat görə, Baş nazir Rəcəb Tayyib Ərdoğan 1930-cu ildə herbi əməliyyatlar nəticəsində yüzlərlə kurdun qətləne görə Türkiyə dövləti adından kurd xalqından üzr istədi.

www.oxumeni.az

“Dövlət adından üzr istəmek lazımdır. Mən üzr istəyirəm”, - deyə Ankarada AKP toplantısında çıxış edən Baş nazir olke tarixində kürdlərdən üzr istəyən ilk hökumət başçısı oldu. Onun sözlərinə görə, Dersim hadisələri Türkiyə tarixində en facieli hadisələrdən biridir.

Xatırladaq ki, 1936-1939-cu illərdə Türkiyənin cənub şərqində dövlətə qarşı çıxış edən kürdlərin qiyamı silahla yatırılmışdı. Dersim şəhərində həyata keçirilən hərbi əməliyyatlar nəticəsində 13.8 min dinc vətəndaş qətlə yetirilmişdi. Hadisədən dərhal sonra şəhərin adı dəyişdirilərək Tunceli oldu. Onu da qeyd edək ki, hal-hazırda separatçı kürdlər şəhərin adının yenidən Dersim olmasını tələb edirlər. Üzr istəmek böyüklik əlamətidir. Türkün böyüklüğünün həddi-hüdudu yoxdur...

Hafiz Əhmədov, “Oxu məni”

Türkiyə Suriyada kurd separatçlarının bazasını aşkarlayıb

Suriya rəhbərliyi öz ərazisində Türkiyəyə qarşı fəaliyyət göstərən Kürd Fəhlə Partiyasının (PKK) yaraqlılarının hazırlanması üçün düşərgə yaradıb.

Gün.Az-in Lenta.Ru-ya istinadən verdiyi xəbərə görə, bu barədə Milliyet qəzeti yazıb.

Türkiyə kəşfiyyatındaki mənbələrə istinad edən qəzətin məlumatlarına görə, düşərgə Türkiyə ilə sərhəddə, Ras əl-Eyn şəhəri yaxınlığında yerləşir. Burada 150-dən artıq insan hərbi və siyasi hazırlı keçir. Bundan başqa, separatçılardan şimalı İraqdakı digər bazalarından Suriyaya köçürme imkanlarını nəzərdən keçirirlər.

Qəzət düşərgənin Suriya Milli Şurasının – Bəşşar əl-Əsədin istefasına çalışan müxalif qurumun rəhbərliyi və aparatını qəbul etmiş Ankaranın hərəkətlərinə Dəməşqin cavabı olduğunu yazır.

Türkiyədə kürdlərin kütləvi həbsləri həyata keçirilib

Türkiyə polisi çərşənbə axşamı, noyabrın 22-də “Kurd icmaları itti-faqi”nın (Kİ) fəallarının kütləvi həbslərini həyata keçirib.

Gün.Az-in Lenta.Ru-ya istinadən verdiyi xəbərə görə, bu barədə TRT telekanalı xəbər yayıb.

Kanalın məlumatına görə, hüquq-mühafizə orqanlarının emekdaşları Diyarbekir, İstanbul, İzmir, Bursa və Ankarada ümumilikdə on azı 65 şəxsi (Reuters-in məlumatına görə 50) həbs ediblər.

Hüquq-mühafizə orqanlarının məlumatlarına görə, həbs olunanları Türkiyə, ABŞ və Al-də terrorcu təşkilat kimi tanınmış Kürd Fəhlə Partiyasının (KFP) yaraqlıları ilə əlaqəli olmaqdə şübhəli bilirlər.

Həbs olunanlar arasında kürdönlü “Sühə və demokratiya uğrunda” partiyasının (BDP) yüksək vəzifəli üzvləri də var. Polis fəalların iş yerlərində kompyuter və sənədləri götürüb.

Ermənilər kürdləri yaşıdlıqları bölgədən qovur

Livanın paytaxtı Beyrutda fəaliyyət göstərən Daşnaksütun Partiyası ölkənin Bürç Hamid bölgəsində yaşayan kürdlərin bölgəni dərhal tərk etməsini istəyib. Lent.az-in Livanın “El Mustakbel” qəzətinə istinadən verdiyi məlumatə görə, Daşnaksütun Partiyası kürdlərin Suriyada prezident Bəşər Əsədə qarşı yönələn müxalif hərəkata dəstək verdiyi və stabililiyi pozduqları üçün belə bir tələbə çıxış edib. Livan mətbuatına açıqlama verən kürdlər ermənilərin coxluq təşkil etdiyi bölgəni tərk etmələri üçün oktyabrın 31-dək onlara vaxt verildiyini söyləyiblər. “El Mustakbel” qəzətinə açıqlama verən Kürd Humanitar Təşkilatının nümayəndəsi Mahmut Sivala deyib ki, ermənilər Bürç Hamud, Dora və Nebaa şəmtlərində yaşayan kürdlərin narkotik vasitə istifadə etməkdə və qanunlara qarşı çıxmada günahlandırıllar və bu bəhanə ilə bölgədən qovmağa hazırlaşırlar. O bildirib ki, bölgədə qalmaq istəyən kürdlərin adambaşına 2 min dollar ödəməsi şərti irəli sürürlüb. Daşnaksütun Partiyası da kürdləri Bürç Hamid bölgəsində çıxarmaq niyyətində olduğunu gizlətməyib. Partiyanın Livan parlamentindəki millət vəkili Hagop Pakrodyan qəzətə müsahibəsində bildirib ki, məsələ siyasi xarakterli deyil. Onun sözlərinə görə, kürd genclər bölgədə təhlükəsizliyə problem yaradırlar və müqaviləsiz ev kirayə tuturlar. Hagop Pakrodyan problemin də bundan qaynaqlandığını iddia edib.

Sətri Xəbərlər

* Türkiyə BMM-nin yiğincagında Türkiyənin baş naziri Rəcəb Taib Ərdoğan 1937-1939-cu illerdə Mustafa Kamalın əmri ilə Dersim xalqına qarsı törədilən soyqırıma görə hökumət adından Kurd xalqından üzr istəmişdir.

* Türkiyənin "Taraflar" qəzətinin verdiyi məlumatə əsasən, Türkiyə hökumət nümayəndələri Qəndildə PKK-ilə danışqlar aparmışdır.

* Rusiyada və digər Avropa ölkələrində kürdlər arasında "Qadınların hüquqları və azadlığı" adlı iclaslar keçirilmişdir.

* Həvler şəhərində Kürdüstan Demokrat Partiyası ilə Kürdüstan Yurdsevərlər Birliyinin birgə konfransı keçirilmişdir. Qərara alınmışdır ki, Kurd Xalq Konqresi yaradılsın.

* Türkiyənin anamuxalifətinin başçısı Kamal Kılıçdaroğlu hesab edir ki, Ərdoğanın 1937-ci il soyqırımına görə kürdlərdən üzr istəməsi kifayət deyil. Gərək hökumək indiki vəziyyəti düzəltsin ki, birdə belə hadisələr baş verməsin.

* İran İslam Respublikasının rəhbərliyi Türkiyəyə məsləhət görüblər ki, öz ərazilərində radiolokasiya qurğularının quraşdırılmasından imtina etsinlər.

* Bu həftə Suriyada baş verən ixtişaşlar nəticəsində 100-ə yaxın insan həlak olmuşdur.

* Bir qrup kurd gənci Strasburq şəhərində yerləşən Avropa Birliyinin ofisini zəbt edərək, Avropa ölkələrinin siyasetinə etiraz etmişlər. Aksıya iştirakçılarının sözlərinə görə, özlərini demokrat adlandıran avropalılar Kürdüstanda gedən soyqırım haqqında, kürdlərə qarşı kimyavi silahın istifadə edilməsi haqqında heç bir fikir bildirmirlər.

* Artıq 3 aydan çoxdur ki, Türkiyə hökuməti Abdullah Öcalanla vəkillərinin görüşməsinə icazə vermir. Qeyd edək ki, bu Türkiyənin qatıldığı bütün konvensiyalara ziddir.

* ABŞ Suriyanın dəniz sərhədlərində bir-neçə hərbi gəmini yerləşdirirək, Suriyada yaşayan ABŞ vətəndaşlarına xəbərdarlıq etmişdi ki, mümkün qədər tez ölkəni tərk etsinlər.

* Yaxın günlərdə İranın prezidenti Mahmud Əhmədinejad Kürdüstanaya səfər edəcək.

* Kürdüstan İslam Birliyi partiyasının nümayəndəleri Kərkükde yerləşən ABŞ diplomatları ilə görüşlər keçiriblər. ABŞ nümayəndələri partiyanın fəaliyyətinə yüksək qiymət verərək, onların sülhün bərqərar olunmasına önəmlı rol oynadıqlarını söyləmişdilər.

* PKK döyüşçüləri ilə Batman şəhəri yaxınlığında vuruşma zamanı 3 Türkiye əsgəri öldürülmüşdür.

* İraq parlamentində nüfuza sahib olan "İraqiya" blokunun rəhbəri Ayad Alavi Kürdüstanaya səfər edərək cənab Barzani ilə müzakirələr aparmışdır.

* Deputat Kışanak: Ərdoğanı Hüsnü Mübarekin taleyi gözləyir. O, tezliklə kürdlərə qarşı apardığı faşist siyasetindən əl çəkməlidir.

* Türkiyədə məşhur kurd siyasetçisi, keçmiş millet vəkili Məhəmmət Alınak həbs edilmişdir. Onun həbsinə çıxışları səbəb olmuşdur. Sonuncu nitqində o söyləmişdir ki, tezliklə Türkiyədə fəaliyyət göstərən bütün kurd partiyaları birləşməlidirlər!

* Kürdüstan bölgəsinin prezidenti Məsud Barzani Mosulda yerləşən Maxmur qacqın düşərgəsinə səfər edib, Barzani sefer zamanı bildirmişdir ki, Kürdüstanda yaşayan qacqınların problemlərini həll etməyə çalışacaqlar.

* Kürd Özünümüdafiə Dəstələrinin rəhbəri Murad Karayılan Suriya kürdlərinə müraciət edərək, bildirmişdir ki, onlar da özlərinin birliyini yaratsınlar.

* Gələn ilin yanvar ayından Kürdüstanın baş nazir vəzifəsinə Neçirvan Barzanının təyin olunması təsdiklənmişdir.

* Türkiyənin Cənub-Şərqində Kürd partizanları tərəfindən neft borusu partladılmışdır.

Redaksiyadan

Nekroloq

ƏLƏDDİM MÜƏLLİM ELDƏN GETDİ

Uzun müddət bir yerde çalışdım, gözəl insan, elin qayığını çekən, yaxşı yoldaş haqqında belə bir nekroloq yazacağımı heç ağlıma da getirə bilməzdəm. Hələ də bu gözəl insanın aramızda olmamağına inanmamışım.

Uzü daimi gülər, xalqı ilə, eli ilə oturub duran, hər cür cətinliyə səbrlə sinə gəren, əməyinə görə iki kərə "Lenin" ordeni ilə təltif olunan, səmimi yoldaş, sədaqətli dar günün dostu Cəfərov Ələddin İsmayılov oğlu ömrünün bahar çağında, uzun sürən xəstəlikdən sonra, 24 oktyabr 2011-ci il tarixində gözlərini həyata əbədi olaraq yumdu.

O, 1956-ci ildə Laçın rayonunun Kamallı kəndində anadan olmuşdur. 1962-1972-ci illerdə Kamallı kənd orta məktəbin yüksək qiymətlərlə bitirərək, Gəncə Dövlət Aqro-Sənaye Texnikumuna daxil olmuş və 1974-cü ildə texnikumu müvəfəqiyetlə bitirərək, ona dogma olan qartallar oylaşı Laçında sürücü-mexanik kimi əmək fəaliyyətinə başlamışdır.

İşə və texnikaya marağı hələ kiçik yaşlarından əmək fəaliyyətinə başlamağa səbəb olmuşdur.

O, plan və tapşırıqları layiqincə yerinə yetirən, üzərinə düşən bütün öhdəlikləri bacarıqla həll edən bacarıqlı bir kadr idi.

Ələddin müəllim 1980-ci ildə, yaxşı fəaliyyətində görə, Füzuli adına heyvandarlıq sovxozunda baş mexanik təyin edilmişdir.

Bu vəzifəsinin öhdəsindən də bacarıqla gələn

Ələddin müəllim 1989-cu ildə, işdə göstərdiyi qabaqcıl fəaliyyətinə görə və xalqın rəğbətini qazandığına görə, Laçın rayon rəhbərliyi tərəfindən xalqın arzusu ilə, Füzuli adına kolxozun idarə heyətinin sədri təyin edilmişdir. O, bu vəzifədə 1995-ci ilə qədər çalışmışdır.

İşlədiyi dövr ərzində dövlətin plan və öhdəliklərini layiqincə yerinə yetirmiş, kəndin sosial-iqtisadi inkişafında böyük rol oynamışdır.

Kənddə yeni elektrik dəyirmanı tikdirmiş, kolxozun imumi gəliri hesabına kənd komutotor gətirmiş, kəndin tamamilə telefonlaşdırılmasına nail olmuşdur.

Kəndin küçə və yollarının abadlıq işlərində də Ələddin müəllimin böyük əməyi olmuşdur. Kənd əhalisinin maddi rifahının yaxşılaşdırılması üçün "Çay Kamallı" adlanan bağ və əkin sahələrinin kənd camaati arasında tamamilə düzgün bölüşdürülməsinə nail olmuşdur.

1992-ci ildə rayon erməni işgalçları tərəfindən zəbt edildikdən sonra, kənd əhalisi Ağcabədi qış yatağında məskunlaşdırıldı. Lakin, burada tam şəraitsizlik hökm süründü. O zamanki çətinliklərə baxmayaraq, Ələddin müəllim bütün imkanlarını səfərbər edib, aran torpağında şirin artezian su quyusu vurdurmuşdur. Bütün yataqları şirin su ilə təmin etmiş, hətta şoran torpaqlarda əkinçiliyi inkişaf etdirmiş, çox illik yem bitkiləri, eləcə də, taxıl və arpa becərilməsinə nail olmuşdur.

2005-ci ildə bacarığına nəzərə alaraq Laçın rayon Kamallı kənd icra nümayəndəsi təyin edilmişdir. Bu vəzifəsində də kənd camaatına ləyaqətlə xidmət etmiş, hər yerdə onun vəzifəsinə aid olmayan problemlərin həllində də yardımçı olmuşdur.

Omrunun sonuna qədər həmin vəzifədə çalışaraq xalqın xidmətində durmuşdur.

Rəhbər vəzifələrdə işlədiyi dövr ərzində dövlətinə və xalqına layiqincə xidmət etmişdir.

Gözəl insan, yaxşı rəhbər, daima elinin obasının xeyir-şərində iştirak edən, xalqına bağlı layiqli bir insan idi. Ataların gözəl bir məsəli var, deyir: "Adam var evdən gedər, adam da var eldən gedər". Bəli, Ələddin müəllim də özü kimi, xalqına yararlı altı övlad, dörd oğul, iki qız qoyub gedərək, xalqdan, eldən getdi.

O gözəl insanın xatirəsi, onu sevənlərin qəlbində əbədi yaşayacaqdır, o, xatırlarından heç vaxt silinməyəcəkdir.

Allah rəhmət eləsin!.. Amin!..

Vidadi Qurbanov, 20 noyabr 2011-ci il.

Abdulla Öcalan Bəşər Əsədə məktub göndərdi

Türkiyədə Kürd İcmaları İttifaqının (KCK) şübhəli fəaliyyəti ilə bağlı həyata keçirilən son həbslər zamanı KCK vəkillərinin ofislərindən Abdulla Öcalanın təlimatlarının və Bəşər Əsədə məktubunun çıxdığı məlum olub.

"Qafqazinfo"nun Türkiyə mətbuatına istinadən xəbərinə görə Apo 6 ay əvvəl İmralıdan Suriyada üşyanın yatırılması və Əsədə dəstək üçün 1000 PKK-lının göndərilməsi təlimati verib.

Əməliyyat zamanı nəzarətə alınan vəkillərin İmralı ilə Kandil arasında əlaqəçilik etdiyi öne sürülmüşdür. Vəkillərin ofislərində edilən axtarışlarda Suriya ilə PKK arasındakı əlaqələri göstərən təşkilati qeydlər da ələ keçirilib. Məlum olub ki, Hafiz Əsəd dövründə 20 il boyunca PKK-nı Suriyadan idarə edən Öcalan bölgədən ayrıldıqdan sonra mövcud hökumətlə əlaqələrini kəsməyib və Bəşər Əsədə də öz dilindən məktub yazılmaması təlimatını verib.

Öcalan Suriyadakı hadisələr sonrası TV-lərdə Bəşər Əsədin çıxışlarından mesaj aldığı vurgulanaraq vəkillərindən ona məktub yazılmaması istəyir. 12 may 2010-cu il tarixli həmin görüş qeydləri vəkilin ofisində tapılmışdı. O görüş qeydlərində Öcalan

əsəd mövzusunda bunları söyləyir: "Əsəd ailəsi kürdlərlə düşmənlik etmək istəməz. Hafiz Əsədin oğlunun da atasına layiq olmasını və kürdlər haqlarını verməsini diləyirəm. Gözəl bir mesaj göndərin Suriyaya. Əsədin TV-də bir mesajı çıxmış. Bu, mənim üçün əhəmiyyətdir. O, "kürdlərin məsəlesi bölgədə müzakirəyə həll edilməli" deyib. Əsəd Türkiyədə, İranda kürdlərə qarşı təzyiq üsullarına qatılmır. Mesajından bu çıxır. Ən azı mənim adıma belə bir məktub yazın: "Hörməti cənab Əsəd, Suriyadakı kürd dostlarımızla bağlı TV-dəki mesajınızı aldım. "Regional müzakirəyə təyin edilməli" fikriniz həll yolunda bizim üçün çox əhəmiyyətdir, təşəkkür edirik. Bu vəziyyət atanızın fikrine də uyğundur. Mən təkrar Cəmil Əsəd və Hafiz Əsədi hörmətə xatırlayıram."

Bu əməliyyata etiraz edən BDP millət vəkilləri Hasip Kaplan, Sebahat Tuncel və Ayla Akat Ata, dünən İstanbul Ədliyyəsində baş prokurorun vəkilisi Fikret Seçənlə göründü. Ardından da həmkarlarının KCK əməliyyatında nəzarətə alınmasını etiraz edən bir qrup vəkilin ədliyyə qarşısında keçirdiyi aksiyaya qatılıb.

"Qafqazinfo.az"

Cemil HƏSƏNLİ

Tarix elmleri doktoru, professor
**"Media forum" saytı tarixçi
 alim Cemil Həsənlinin
 "Azərbaycanın sovetləş-
 məsi və Qarabağın qara
 günləri (1920-1923)"
 araşdırmasını oxuculara
 təqdim edir.**

Əvvəli şəhər sayımızda

Bakinin ve Qafqazda, ilk növbədə isə Azərbaycanda fəaliyyət göstərən tanınmış bolşeviklərin Mərkəzin siyasetinə qarşı müqavimətdən əsəbiləşən G.Çiçerin RK(b)P MK-nin Siyasi Bürosuna 22 iyun 1920-ci il tarixli məktubunda "Bakılı yoldaşlar"ı açıq-açıqına intizamsızlıqla və partiyanın siyasi xəttinə qarşı çıxmada ittiham edirdi. O təklif edirdi ki, Qafqaz qrupu ilə bağlı olmayan nüfuzlu bir adamı Xalq Komissarları Sovetinin vəkəleti ilə Bakıya göndərmək lazımdır. Belə bir "nüfuzlu adam" kimi o, Sokolnikovun adını çəkirdi. Bunu G.Çiçerin onunla əlaqələndirirdi ki, "Bakılı yoldaşlar" öz hərəketləri ilə kompromisi pozur, Mərkəzi Komitənin Ermənistanla sülh bağlamaq haqqında təhlükələrini rədd edirdiler.

Çiçerin Leninə şikayətləndirdi ki, "Nərimanov Bakı tatarlarının (azərbaycanlıların - C.H.) hücum niyyətlərinə haqq qazandır". Onun fikrincə, Rusiya qüvvələri tərəfindən tutulmuş mübahisəli ərazilərin Azərbaycana birləşdirilməsində təkid etmək Ermənistanla müqaviləni qeyri-mümkün edir. Görünür, 1920-ci ilin yayında Azərbaycanda olan bolşevik ordusunun yarısının Moskvanın təkidi ilə bilavasitə Qarabağ və Zəngəzurda saxlanması mehz bu zərurətdən irəli gəldi.

Bu məsələdə Ciçerinin məntiqi maraqlı idi. Cəmi iki ay əvvəl mübahisəsiz olaraq Azərbaycana məxsus olan ərazilər Sovet Rusiyasının ordusu tərəfindən işgal olunaraq mübahisəli elan edilir və indi həmin ərazilərin Azərbaycanda "saxlanmasından" deyil, ona "birləşdirilməsindən" söhbət gedirdi. O yazırdı: "Bakılı yoldaşlar"ın bütün bu hücum siyaseti Mərkəzi Komitənin artıq müəyyən edilmiş xətti ilə köklü şəkildə ziddiyət teşkil edir."

Ciçerin Qarabağ ətrafında yaranmış mübahisələrlə bağlı hətta Leninə belə yalan məlumat verməkdən çəkinmirdi. Leninin sorğusuna cavab olaraq Sovet Rusiyasının xarici siyaset idarəsinin rəhbəri, özünün etiraf etdiyi kimi, "Qafqaz işlərindən az məlumatlı" olmasına baxmayaq yazırdı: "Qarabağ qədim erməni yerləridir, lakin erməniləri orada qırıldıdan sonra düzənlilik hissədə tatarlar yerləşiblər, dağlıq hissədə isə ermənilər qalıqlar. Biz indi tatarları incik salmamaq üçün həmin yerləri ermənilərə

Azərbaycanın sovetləşməsi və Qarabağın qara günləri

vermirik... Gürcüstanın və Ermənistanın sovetləşməsi üçün şərait yetişəndə onda bütün bunlar aradan qalxacaq".

Məhz bütün bunları nəzərdə tutaraq Nərimanov Leninə yazdı ki, "yoldaş Ciçerinin telegramından görünür ki, Sizin məlumatınız birtərəflidir".

Lakin Ciçerinin bu oyunları, hədələri və yalanları Nərimanov və digərlərini öz mövqelərindən çəkindirə bilmədi. Qarabağın dağlıq hissəsinə Ermənistanın iddiaları gücləndirildiyindən aprel çevrilişindən az sonra Qafqazda nüfuzlu hesab edilən bolşeviklərə N.Nərimanov, M.Mdivani, A.Mikoyan, B.Naneysvili, hətta XI Ordunun hərbi şurasının üzvləri J.Vesnik, M.Levandovski və İ.Mixaylov birləşdə imzalayıb məsələye tərəddüdü münasibet bəsləyən RK(b)P MK-ya göndərdikləri məktubda yazırlar: "Qafqazda inqilabın mənafeyinə zidd olan, Ermənistanla aparılan bəlli danışqlarda nəzərdə tutulan Qarabağ və Zəngəzur məsələləri ilə bağlı vahid fikrimizi bizim Mərkəzi Komitəye bildirməyi öz borcumuz hesab edirik. Müsavat hökuməti dövründə Qarabağ bütövlükde Azərbaycanın tərkibində olub. Qarabağ və Zəngəzur Bakı ilə qırılmaz iqtisadi və mədəni birliliyi bu vilayətlərdən olan on minlərlə fehlədən qidalanır. Onların İrəvanla əlaqəli olmaması 1919-cu ildə Qarabağın erməni əhalisinin kəndli qurultayında parlaq şəkildə öz təsdiqini tapdı. Müsavat rejiminin ermənilər üçün dözülməz şəraiti və Ermənistanın agentlərinin təribatçı əmələrinə baxmayaq her halda erməni əhalisi ermənilərə sakit həyat təminatı şərti ilə Azərbaycanla tamamilə bir yerde olmağa qəti şəkildə tərəfdar oldular".

Məktubun sonunda qeyd olundu ki,

tinin hakimiyyətine tabe edildi".

S.Şaduns sözüne davam edərək bildirir: "Lakin Ermənistanda hakimiyyət "möhkəmlənən" kimi və Dronun "qəhrəman" bandası bir neçə uğurlu hərbi əməliyyat keçirdikdən sonra (Tiflis, Zəngəzura və digər yerlərə) Qarabağda da işlər başlandı. Daşnak hökuməti yenidən öz emissarlarını böyük pul ehtiyatları ilə Dağlıq Qarabağ göndərdi və Qarabağın heç bir bağlılığı olmayan Ermənistanla birləşdirilməsi uğrunda təbliğata başladı".

Ermənistən Sovet Rusiyası tərəfindən tanınmasına rəsmi xarakter vermək üçün Ciçerin 1920-ci ilin iyun ayının 29-da Boris Leqrənin İrəvana səlahiyyətli nümayəndə təyin olunduğunu bildirdi. Onun izahına görə, səlahiyyətli nümayəndə iki ölkə arasında mehriban qonşuluq münasibətlərinin yaradılması, bütün mübahisəli məsələlərin yoluna qoyulması, ziddiyətlərin aradan qaldırılması və Rusiya ilə Ermənistən arasında sülhün möhkəmləndirilməsi işinə xidmet etməli idi. Eyni zamanda bu missiyanın qarşısına Rusiya ilə Ermənistən arasında müqaviləni işləyib hazırlamaq vəzifəsi qoyulmuşdu.

Leqrən Ermənistənə səlahiyyətli nümayəndə təyin edildikdən bir gün sonra Nərimanovun və Qafqaz bolşeviklərinin ciddi cəhdlərinə baxmayaq Sovet Rusiyasının rəhbərliyi Ciçerinin təkidi ilə 1920-ci ilin iyun ayının 30-da Qırmızı Ordunun Ermənistəna doğru irəliləməsinin dayandırılması haqqında qərar qəbul etdi. RK(b)P MK Siyasi Bürosunun bu qərarını əldə rəhbər tutaraq Ciçerin Azərbaycanda işlərə rəhbərlik, siyasi proseslərə nəzarət edən Mərkəzin nümayəndələrinə öz təzyiqlərini gücləndirməyə başladı. İyul ayının 2-

deyil, Şərur-Dərələyəz qəzasını da mübahisəli elan edir. Sonuncu ərazi heç vaxt, heç bir halda mübahisəli olmayıb və hətta Müsavat hökuməti belə oranı həmişə Ermənistən kimi tanıyıb. Şərur-Dərələyəzsiz Ermənistəndən, demək olar, heç ne qalmır, Ermənistən sülh nümayəndə heyəti uzun müqavimətdən sonra əvvəl-axır böyük hissəsinin Ermənistəna veriləcəyinə ümidi bəsləyərək Qarabağ və Zəngəzurun mübahisəli olduğu ilə razılaşsa da, lakin onlar Şərur-Dərələyəzin mübahisəli olduğu ilə heç bir halda razılaşmırlar.

Digər tərəfdən, bizim Ermənistənla müqaviləmizin Azərbaycan hökumətinin tələblərinə zidd olmadığı barədə Azərbaycan hökuməti ilə razılığa gəlməyim zəruridir. Sizin Bakıda çox böyük təsiriniz olduğundan xahiş edirik bu təsirdən istifadə edərək nail olun ki, Azərbaycan hökuməti Şərur-Dərələyəzi deyil, Qarabağ və Zəngəzurun mübahisəli ərazi kimi tanınsın".

Əlbəttə, G.Ciçerinin Şərur-Dərələyəzlə bağlı müləhizələri tarixi həqiqətə uyğun deyildi. Hətta Qafqazdakı bütün fəaliyyətlərində xüsusi şəkildə öz ermənipərəstliyi ilə seçilən fransızlar 1918-ci ilin dekabrında Qafqazın etnik-millî tərkibi, inzibati quruluşu haqqında hazırlanıqları məlumatlarda qeyd edirdilər ki, ermənilər bir sıra əraziləri öz tərkiblərinə daxil ediblər ki, həmin ərazilərdə onlar azlıqda qalırlar. Belə ki, Naxçıvanda 75 min, Şərur-Dərələyəzdə 57 min, İrəvanda 87 min, Sürməlidə 44 min tatar (azərbaycanlı - C.H.) yaşayır. Bu dairələr Ermənistən mərkəzində, demək olar ki, müsəlman kantonlardır.

Qeyd etmək lazımdır ki, bu sənəddə bəzi qeyri-dəqiqliyə yol verilib, 1918-ci ilin dekabrında İrəvan istisna olmaq adı çəkilən digər ərazilər Azərbaycan hökumətinin nəzarətində idi ve 1918-ci ilin iyun ayının 4-də Türkiyə ilə Ermənistən Respublikası arasında imzalanmış Batum müqaviləsinə görə, Ermənistən sərhədləri, habelə onun hüdudlarına daxil olan ərazilər müqavilənin mətnində aydın şəkildə öz eksini tapmışdı.

Georgi Ciçerinin 2 iyul tarixli sıfır teleqramından sonra Leqrən və Ter-Qabrielyanla müzakirələrin yekunu kimi Orconikidze birbaşa xətələ Moskva üçün hazırladıq cavabında bildirirdi: "Azərbaycan Qarabağ və Zəngəzurun təcili və danışqsız birləşdirilməsində təkid edir. Mənə görə, bunu etmek zəruridir, belə ki, hər iki qəza iqtisadi baxımdan Bakıya meyllidir və xüsusi Bəyazid türk diviziyasının araya girdiyi indiki vaxtda bu qəzalar tamamilə İrəvandan ayrılib. Bu qəzalar mübahisəli saxlanıldığı halda onlar, sözsüz ki, türkər tərəfindən tutulacaq və bütün erməni əhalisi qılıncaq keçiriləcək. Bunu aradan qaldırmaq üçün biz heç ne edə bilmərik. Bu qəzaların Azərbaycana birləşdirilməsi Azərbaycan kommunistlərinin əlinə güclü dəlil vermiş olardı və köçərilər üçün yolları açardı.

Qabrielyanın sözlerinə görə, erməni nümayəndəliyi sözsüz buna gedər. Məsələnin həllinin belə gedisində Azərbaycanı məcbur etmək olar ki, qalan vilayətlərdən imtina etsin. Mənim fikrimcə, Qarabağ və Zəngəzur təcili olaraq Azərbaycana birləşdirilməlidir. Mən Azərbaycanı məcbur edəcəyəm ki, bu vilayətlərin muxtarlıyyətini elan etsin, lakin bu ideya Azərbaycandan gəlməlidir və heç bir halda bunu müqavilədə göstərmək olmaz".

Ardı var

müsəlman kütlələri Azərbaycanın köhnə sərhədlərə saxlanıla bilinməməsini sovet hakimiyyətinin xəyanəti, ermənipərəstliyi və ya zəifliyi kimi yozurlar. Onlar Mərkəzi xəbərdar edirdilər ki, Qarabağ və Zəngəzur məsələsində tərəddüd etməklə Azərbaycanı rezil vəziyyətə qoymasınlar.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə Qarabağın Azərbaycanın tərkibində olduğunu az sonra uzun müddət Qarabağda müxtəlif rəhbər vəzifələrdə işləmiş S.Şaduns da etiraf edirdi. O yazırdı: "Dağlıq Qarabağ özünün kəndlilərinin təkidi ilə bu hissə aran hissə ilə birləşdirilməli oldu və bütün Qarabağ Müsavat hökumə-

de Orconikidzeyə göndərdiyi teleqramda o bildirirdi ki, türk milli mərkəzi ilə başlanan danışqlarda Rusiyaya birbaşa ərazi əlaqəsi zəruridir, bunun üçün isə biz Ermənistənla müqavilə bağlamalıyıq ki, onun vasitəsi ilə belə əlaqə imkanını əldə edək. Ciçerin yazdı: "Onunla (Ermənistən - C.H.) müqavilə Kiçik Asiya işlərinə bizim mümkün təsirimizi təmin edən yegane vasitədir".

Həmin gün göndərdiyi digər bir sıfır teleqramda Ciçerin Orconikidzəni inandırmağa çalışırı ki, erməni daşnak hökuməti ilə kompromis əldə edilməsi Sovet Rusiyası üçün zəruridir. O yazdı: "Azərbaycan hökuməti yalnız Qarabağ və Zəngəzuru

**Balayêv
Baro**

KURDISTAN

Geh sêfil bûm, geh kasil bûm boy huba te,
Bûme kizik, her gav helyam ez seba te.
Por sipî bû, ser zimîne tim navê te,
Rojbihata, min bidîta azaya te.

Dil westîya, pir bedhalim, dûrim ji te,
Dermanê min gerek bînin tenê ji te.
Tu Ziyarefî, ez koçekim, koçekê te,
Heta kengê, ezê nebim mîvanê te?

Hogirên baş, bikewgirin, hûn jî tev min.
Ava şêlû, misken danî nav çavêd min,
Welat, xwezil, min maçkira her qulçen te,
Kuta bûna rojê mine xeme bêy te.

Çavêd min rê, hesretkêsim, feqet dûrî,
Boy tew Kurda emir, jîne, gul û nûrî,
Wedê bimrim, bila domam bilûvîn,
Çenge axa te, ser tirba min bireşîn.

(para duda)
Şikir, şikir, aza bûye pareke te,
Yeqîn ezê idî bibim mîvanê te.
Ezê maçkîm, kevir-kucîk, zinarê te,
Hemêz bikim, çîya, banya, berwarê te.

Kulm-kulm vexum, avêd kanyê teye sare,
Gund, bajara, mîze bikim kaw-kubare.
Hewlêra rind, bikim taştê, êvarîyê,
Can-cesedê xwe xilazkim xerîvîyê.

Biwirim li Helebcâ dil-bîrîne,
Hêsrêna xwe va bişom axa mewt-jehrîne.
Şer-şehîda tewaf bikim yeko-yeke,
Xaliq-alem bikim hîvî, tew xwînreja,
Nolî Seddam, ezab bide, paşê rêke.

Ewlêd xwe dikim rica, îltîmase,
Weyséta min, gelê min ra bêjin ese.
Wedê bimrim, gotnêm bînin ser zimane,
Defin bikin min binlinga kek Berzane.

Bila bêjin helbestvanê welêt dere,
Mêvan hatye ji mikane gelek dûre.
Gulê welêt ser min daynin baq û baqe,
Ruhêm sih ke, idî hatye mala heqe.

ALA KURDISTANË

Gelek qurne, pir dewranê tele-şewat hatin û çûn,
Gav-rojêd wan bûne qetîl, nav xwînê da tim gevez bûn.
Gelek şenî, gund û bajar, rûyê erdê bûne unda,
Hinekê nûh zû xuluqîn, nav derxistin, bûn peyda.
Gelek millet nav zulmê da helyan, zêryan, temam red bûn,
Xelek nava şer-dewa da pir çerçirin, nav û deng bûn.
Rebbe jorîn her gelî ra namûs, xîret par şandîye,
Hebûna gel, namûsa gel, berê-berê da ala wîye.
Gelê bê al belengaze, tim koleye, him bindeste,
Sêfil-jare, kesek wî ra qet danayne kevrê raste.
Al - dîroke, al - şerefe, al - xîreta gelê xune,
Mêrxasa ew xweyî kirye, yekî daye yekî dine.
Bextewarîm, al min jî tevî ala dimilmile,
Welatê min idî dertên şîn û girî, derd û kule.
Min dipirsin: - Ala Kurda cîma bûye ro, sê renge,
Bersîv didim: - Dinya fire zû da bûbû Kurda tengê.
Ro - nîşana nav gela da, pir kevnare gelêmeye,
Rengê sipî - edilayê, ew armâna me Kurdaye.
Rengê sipsor: - Xwîna gelê, boy azayê tim kîşayê,
Kesk - nîşana pêxembere, rengê ala İslâmîye.
Zerdeştiya ji me stendin, em jî kîrin musulmane,
Me welatê xwe unda kir, man bê rusqet, bê zîmane.
Ser pişta me agir dadan, erş û kursî te me zîyan,
Kal-bav kuştin, hebûn birin, dê-xûşkêd me şev-roy giryan.
Gund-bajarêd meye ava, kaf-kûn kîrin, hedimandin,
Mewt-jehr kîrin nav axa me, mîrxasêd me xeniqandin.
Dutîrefî kîrin nav me, em zîrandin, em ker kîrin,
Kurda Kurd kuşt, wan birca da kîf û sefa derbaz kîrin.
Hemû dinê ker bûn, lal bûn, ne bihîstîn, ne axivîn,
Tev me giryan, payîz, bahar, sar zivîstan, him jî havîn.
Dilekî eş, hemû Kurda dikim hîvî, dikim rica,
Kevn bavêjin, tew bibin yek, kom bin dora egit, qenca.
Şikir idî fîrsend hatye, kîr-kîrnêd xwe medin bade.
Tim hisyarbin, fitê medin, neyar idî emir bide.
Dîrokê da dayna Xwedê boy her gelî tek careke,
Hefadê Kurd, wede hatye, herçar parça bikin yekê.
Me azakin, em jî bibin xweyî cejn, xweyî welat,
Bila idî me nas bike, him Rojava, him Rojhîlat.
Ala meye kesk, sor, sipî, nav ala da bimîlimile,
Şeveqa wê neyar korke, wî biteqe kezey, dile.

BEXTÊVÊRÊM MÊN

Gel sene söyleyim əziz mîleyim,
Yaşım keçibse de bextêvêrêm mên.
Göydê firlanmayır hîle əleyim,
Əslî sənsen, onda yanîq Kêrem mên.

Qulluq eyleyîrsen bibimin qızı,
Mînim üreyimîn ayı, ulduzu.
Nazîmi götürdün hîr bahar-yazı,
Hîlelik yanında bil ki nîrem mên.

İşsiz qalmamışam birce saat da,
İşî olmayana zülüm hîyat da.
Nelér eylemişam qalibdir yadda
Daimi işimde bir hûnrem mên.

İndi iş tapmayır milyon zîhmîtkeş,
Ay işsiz zavallî, ha qelbini eş.
Qohuma-qardaşa oldum qayîkeş,
Ömür taxtasında qızıl zîrem mên.

Əl açmamışam yaxına, yada,
Borcsuz yaşamışam fani dünyada.
Mîni qorxutmayıb qorxulu sêda,
Nîrimanam, hîm ata, hîm de ərem mên.

24.01.2011

GÖZÜMÜN NURU

Aynur, harda qaldın gözümün nuru?
Xestehalam, mîni sağaldan yoxdu.
Gel sağalt, ay quzum, baban mağruru,
Çoxdakî oxuyan nê qeder çoxdu.

Sîn özün oxudun öz zîhmîtinle,
Biliyi topladın öz qeyrîtinle.
Minnetsiz dolandin öz minnötinle,
Zîhmît çekenlerin ürəyi toxdu.

Bir dîfâ vaxtını keçirmâdin boş,
Tîrpenişin güzel, davranışın xoş.
Narahat etsə de ne qeder naxos,
Xesteler gündelik üstüne axdi.

Heyranam eqlinâ, o kamalîna,
Nifretim olubdur günü qalına.

Arzumdur taleyin yaxşı alına,
Zehmet çekmeyenin yatacaq baxtı.
Əqlin sevindir baban Nîrimanı,
Müalicə edîrsen, sağalar canı.
Biliyi olanlar gəzir dünyani,
Savadı olanın yaxşırıd baxtı.

28.01.2011

MÊN DÊ Kİ, MÊNEM

Bu gün Xalq Şairi Zelîmxan Yaqub
"Sêhîr ovqatı"nda olanda yazılıb.

Bir şeir göndördim, cavab vermedi,
Deryadi, ümmândı, mên dê ki, mênem.
Düşünürəm yaxşica iş görmedi,
O, şirdi, aslandı, mên dê ki, mênem.

Xalqımın derdindən yazıram gündə,
O önde dayanıb, öndödir, önde.
Öyünür onunla ana vətən dê,
Sözdə qâhrəmandı, mên dê ki, mênem.
Öndərə yazılıb neçə cür dastan,
Vəsf edib sevgidən, söyləyib yasdan.
Şeiri gül-çicəkdi, hîm dê gülüstən,
Sözü alovandandı, mên dê ki, mênem.

Öndərən daimi yazacaq əsər,
Onun yazdıqları qılınçı kəsər.
Tanrımlı verib ona bele bir hûnər,
Ona içib andı, mên dê ki, mênem.

O, bir yaraşıqdır türk elleriñ,
Yazdıqları xeyli gedir dərinə.
Fəxri adlar aldı öz hûnərinə,
Qoşmadı, dastındı, mên dê ki, mênem.

Xudam, sağlam saxla sən Zelîmxanı,
Böyük Türkoğlumuz, yaxşica tanı.
Valeh edir gündə Milli Nîrimanı,
Şair Zelîmxandi, mên dê ki, mênem.

12.12.2010

INCİDİM

Böyük alim Qazanfer Paşayev cənaba

Əhiz qardaş, neçə kitab yazmışam,
Heç birinə söz demədin, incidim.

NÊRÎMAN ƏYYUB

Söyləmedin düz demişəm, azmışam?
Gözləməye söz demədin, incidim.

Umuram ki, siz tanınmış alımsız,
Azərbaycan yaxşı tanırımsız.
Menim üçün qiymətlisiz daim siz,
Vaxt dolanır, tez demədin, incidim.

"Haray" kitabına söz dedi Camal,
Mustafayev qağam, alim ehlihal.
Şen demədin yeri, ya geriye qal,
Həqiqəti düz demədin, incidim.

Mən sevîrem sizin kimî qardaşı,
Ömrüm boyu olmamışam heç naşı.
Bir də sevdim xalq şairi adaşı,
Sözlərimdən iz demədin, incidim.

Nêriman Əyyub gileylenən qardaşı,
Artıq yaşı yetmişli keçən yaşı.
Gündelikdə sözler ürekde daşdı,
Yatma, gündə yaz demədin, incidim.

12.10.2010

Hejarê Şamil

LI MIN HAL NE HIŞT DILGERMÎ

Ez bi tena serê xwe me,
Nêzim, ne dijim bi xwe re.
Ji xwe çiqas dûr direvîm,
Diçim diqijim bi xwe re.

Jiyan çiqis giran kar e
Mirov zordest, sitemkare
Heq mêtin bo wan ne are
Min hê şîrmêjim bi xwe re.

Li min hal ne hişt dilgermî
Çi ferq sist bêjim, an fermî:
Ji bo her kesî rûnerim
Dijwarim, tûjim bi xwe re.

Lê dilê xwe berfireh girt

Heqqi jî xwe re bargeh girt.

Hîm û binyad û bingeh girt –

Rastî, paqîj bi xwe re.

GERDÛN

Ji zinarekî te ez yek telemim,
Giha, gulê te me, belgê te me him.
Agir, xweli, ajar, wergê te me him,
Ji ser heta panî şerînim, gerdûn.

Bi jiyan bewaye evînekî hat,
Hat, ev bi qazîn hat, bi çirîkî hat.
Çi bikim, newayek pir zivrikî hat,
Çe nebûm ez bi te, çarînim, gerdûn.

Bi mirazên sêvî şivane ezel,
Nizanim pîreke, civane ezel.

Şaş û zûkanî bûm, bi Jane ezel,
Di nav jiyanê de bêjînim, gerdûn.

Pirçükên bêxwedî dîsa kalîne,
Sewdager ci dike derdê naînî?
Bo me xemxaneyî, ne tu hîlînî
Ez jî li ser te da gérînim, gerdûn.

AZERBAYCANCA:
1987

**ƏTƏYİNDƏ NAMAZ QILDIM
GÜNAHLARIMIN**

Ölümər də məna-məna, çeşid-çesiddi,
Hər ölümün öz adamı, öz yiyəsi var.
Torpaqları səs almasın rəhmətliliklərin,
Ölümərlərin ucuzu var, göstərməsi var.

Hər ölümə ağı deyib ağlamaq olmur,
Ölümər var "Mirsî" üstə, "Cəngî" üstədir.
Adam gördüm, ölümə də qısqandım onu,
Ölüm gördüm, fərehimdən ölmək istədim.
Möözüyə inanmayan, mîni inadır,
Kürdün ruhu "Kürdovşar"da niyə yar gəzir?
Ay qalanlar, ruhunuzu xilas eyleyin
Ölənlərin xoş ruhları bacalar gəzir.

Mən dərd çekib, təmiz oldum, tər-temiz oldum,
Etəyində namaz qildim her günahımın.
Mən canımı əzab verdim, ömrüm uzunu,
Yeri gərək behişt olsun incik ruhumun.

1991

YALNIZAM, TƏKƏM, TƏNHAYAM

Yalnızam, təkəm, tənhayam,

Elə xaxınam özümə.

Özümdən bezib gedərəm,

Gəlib çıxaram özümə.

Bu divar güzgüdü mənə,
Hər nə var güzgüdü mənə.
Adamlar güzgüdü mənə
Hara baxıram, özüməm.

Hər adam zalim adamı.
Canım, hər yanım adamı...
Hara baxıram, adamı,
Hara baxıram, özüməm.

Oturub göye baxıram,
Bilirəm nəyə baxıram.
Deyirəm, niyə baxıram,
Niyə baxıram özümə?

1990

BİZ ADAM DEYİLİK HƏLƏ

Bu torpaq kimindi, Tanrı,
Bilmirik, bîlə bilmirik.
Min illeri yaşıyırıq
Heç nəyi hîle bilmirik.

Yerdəki ahi görürsən...
Bizdən de yaxın görürsən
Şən bizi axtı görürsən
Biz səni görə bilmirik.

Birinin günah işi var,
Birinin nahaqq işi var
Hamının tamah dişî var
Dünyanı böle bilmirik.

Nə ondan deyilik hîle,
Nə bundan deyilik hîle.
Biz adam deyilik hîle
Biz adam ola bilmirik!..

1993

SƏN MƏNİM ADIMA SATAŞMA ELLİM
Şerlərimi "Hejar" imzası ilə çap etməkdən
boyun qaçırılan bir naşire.

Şən mənim adıma sataşma, ellim,
Şən Allah, adımla işin olmasın.
Özümlə pəncələş, pəncələşirsen,
Kökümle, zatımla işin olmasın!

İnsanıq, torpağın bir oğlu sənsən,
Yaxşı bil, torpağın bir oğlu mənəm.
Dünen bir Koroğlu babam olubdu
Sabah da sənə bir Koroğlu mənəm.

Dayan, ayıbına kor olub dayan,
Dayan! Gözlərini kor qoyer günah.
Ölümü əlinde silah olanın
Bir adı Allahdı, Əstəğfurullah!

Mən bu silahımla doğulmuşam ki,
Dar gündə adımı qoruya bilim.
Torpağın üstündə gücüm çatmasa
Torpağın altında qoruya bilim.

Şən mənim adıma sataşma ellim,
Şən Allah, adımla işin olmasın.
Mənim bostanıma daş atma, ellim,
Kökümnən, zatımlan işin olmasın!

1989

ŞƏRƏF XAN BİDLİSİNİN «ŞƏRƏFNAMƏ» ƏSƏRİ KÜRD XALQININ TARİXİ MƏNBƏYİ KİMİ

Əvvəli ötən sayımızda

Bidlisi Səlahəddin Əyyubi zamanında Dəməşq hökməndarı Məlik Əfsəl tərəfindən Əşqlan (Dəməşqin yaxınlığında) şəhərinin dağılması və əhalinin ağır vəziyyətə düşməsini «Mir'at əl-Canan» tarixine istinad edərək yazmışdır. O, Kürdüstən coğrafiyasını verərkən Həmdullah Qəzvinin 1339-cu ildə yazdığı əsərindən bir mənbə kimi istifadə edir. Həmin əsər Şərəf xan Bidlisinin ən çox istifadə etdiyi mənbələrdən biridir. O, Çingiz xan dövründə kurd əmirliklərindən alınan vergilərin miqdarını da həmin əsərdən götürmüştür (63, 117-129; 76, 353-356).

«Şərəfnamə»nin müəllifi Sultan Cəlaləddin Xarəzminin öldürülməsi faktını Şeyx Rükneddin Əlaüddövlə Simnanının «İqabliyyə» əsəri, Həmdullah Qəzvinin «Tarixi qozide» və Dövlətşah Səmərqəndinin «Təzkirət əş-Şüəra» əsərlərinə istinadən yazılmışdır. O, Cəlaləddin Xarəzmşahın, Bidlis və digər kurd vilayətlərinə gəlməsini qeyd edərək yenə də həmin əsərdən istifadə etmişdir (66, 149-163; 76, 352-368).

Müəllif Bidlis vilayəti haqqında danışarkən Firuzabadının «Qamus» əsərindən istifadə edərək yazır: «Bidlis havası və suyu yaxşı olan yere deyilir» (111, 214; 76, 335).

Bidlis həmin bölmədə Bidlis vilayətində çıxan bir sıra elm xadimlərini də göstərir. O, həmin izahında «Nəfəhat əl-Üns» əsərindən bir mənbə kimi istifadə etdiyini və bu əsərin Əbdürəhman Cami tərəfindən yazılığını qeyd edir (76, 345). Lakin Katib Çeləbi «Nəfəhat» əsərinin müəllifi Cami deyil, Əbutahir əl-Kürdi olduğunu göstərir (103, 15). Bize görə Bidlis Əbdürəhman Caminin «Nəfəhat əl-Üns» əsərindən istifadə etdiyi kimi, Bidlis alimi Əbutahir əl-Kurdinin «Nəfəhat» adlı əsərindən də istifadə etmişdir, lakin o bunu göstərməmişdir. Müəllif Əmir Teymurun 1393-cü ildə Kürdüstani işğal etməsini XV əsrin bir sıra mənbələrində göstərildiyi kimi verir. Lakin istifade etdiyi mənbələrdən təkcə «Zəfərnamə»nin adını qeyd edir (77, 687; 76, 120).

Bidlisi 1421-ci ildə Şahrux Mirzənin (Əmir Teymurun oğludur) Kürdüstana gəlməsini və bir sıra kurd əmirlərini öz itaeti altına almasını da XV əsrin digər mənbələrində qeyd edildiyi kimi göstərir. Lakin o, dövrün mənbələrində yalnız «Mətlə-üs-Sə»dein (108, 449-450; 76, 378) və Məcmə-ül behreyn» əsərindən istifadə etdiyini qeyd edir.

Tədqiqat prosesində Bidlisinin izah etdiyi hadisələr dövrün bir sıra mənbələri ilə müqaişə olunurdu, bir çox hadisələr məzmun etibarı ilə bir-birinə oxşar və yaxud da eyni formada verilmişdir.

Beləliklə, demək olar ki, müəllif mənbələr əsasında tarixi hadisələri izah edərək təhrifə yol verməmiş və orta əsrin digər müəllifləri kimi, bütün hadisələri nağıl tərzində təkrar etmişdir. Bidlis əsərinin ikinci cildində Ali Osman sülaləsinin tarixini yazarkən istifadə etdiyi mənbələrdən Qazi Əhməd Qaffari Qəznəvinin «Tarixe cahan ara» əsərinin adını çəkir. O, «Şərəfnamə»nin I cildində Luristanda hökmədarlıq edən kurd tayfalarının tarixini də əsasən «Tarixe cahan ara» əsərinə istinadən yazımış (76, 20-52; 100, 167), lakin əsərdən istifadə etdiyini qeyd etməmişdir. Bidlis Ali Osman sülaləsinin tarixində bəhs edərək, onların yaşadığı ilk şəhərin Merv olduğunu qeyd edir. Müəllif həmin şəhərdə monqolların töredikləri cinayətlərdən bəhs edir. O, bu haqda olan faktları Xondəmirin «Həbib əs-Siyar» əsərindən iqtibas etdiyini göstərir.

Bidlisi əsərinin hər iki cildi üzərində işləyərkən təkcə tarixi mənbələrdən deyil, bədii ədəbiyyatdan da istifadə etmişdir. O, Merv şəhərində günahsız əhalinin monqollar tərəfindən kütüvli surətdə qırğınıñ təsvir edərək Ömer Xəyyamın aşağıdakı rübaşını qeyd edir.

ترکیب پیاله ای که در هم پیوست
پشکسند آن روا نمیداند مسـت
چند ین سر و پای نازنینی از سر دست
از مهر کی پیوست و بکینی که شکـت

87, 10; 78, 7.

(Tərcüməsi: Piyalənin tərkibi meylə birləşdikdə

məst onun sınırlımasını rəva bilməz.

Kimin məhəbbəti üçün birləşən gözəllerin başı, ayağı və qolları-bax kimin qəzəbələ sınırlırdı.

Bidlisi burada monqolların cinayətini humanist bir tarixçi kimi qələmə almışdır. Müəllif bir sıra məşhur şairlərin, o cümlədən Firdövsinin «Şahnamə»sindən, Hafiz Shirazinin «Divan»ından, tacik şairi Əbdürəhman Caminin «Xirədnamə»sindən və digər ədiblərin əsərlərindən istifadə edərək, öz əsərini həm məzmun və həm də bədii cehətdən zənginləşdirmişdir.

Bidlisi istifadə etdiyi mənbələrdən bəzilərinin müəlli-fini göstərsə də əsərin adını qeyd etmir və yaxud da əsəri göstərsə də müəllifini qeyd etmir. Tədqiqat zamanı bunlardan bəziləri müəyyənləşdirilib qaydaya salınmışdır. Bununla bərabər, tədqiqat prosesində 1393-cü ildə Teymurləngin Cəmlək adlı yerdə (Mardin yaxınlığında) düşərgə salması, Kürdüstən əmirlərindən bəzilərinin böyük təntənə ilə onun görüşüne gəlməsi və onları Teymurləng tərəfindən səmimi qəbul edilməsi də məlum oldu. Bir sıra hadisələr XV əsrin mənbələrindən Şərəfəddin Əli Yəzдинin «Zəfərnamə»sində, Nizaməddin Şəminin «Zəfərnamə»sində, (77, 372-373; 126, 149-150), Mirxondun «Rövzət əs-Səfa» əsərində və Bidlisinin «Şərəfnamə»sində (112, 35) eyni məzmunda qeyd edilmişdir. Məsələn, Əmir Teymurun həmin düşərgədən sultaniyyədə olan ailəsi üçün göndərdiyi hədiyənin Şeyx adlı bir şəxs tərəfindən qarət edilməsi o dövrün mənbələrində olduğu kimi qeyd edilir. Təkcə «Şərəfnamə»nin müəllifi həmin şəxsin kurd Bəxti qəbiləsində olduğunu əlavə etmişdir. Bizcə «Şərəfnamə»nin bu qeydiyyatı doğru deyildir. Çünkü Bidlisinin mənsub olduğu Ruzəki tayfası ilə Bəxti tayfası arasında uzun zaman mübarizə və tayfa vuruşması davam etmişdir, ola bilər ki, təkcə «Şərəfnamə»nin müəllifi o nöqtəyi-nəzərdən həmin şəxsin Bəxti kurd'lərə mənsub olduğunu irəli sürmüştür.

Bidlisinin istifadə etdiyi mənbələr yalnız XIII-XV əsrlərin mənbələri olmuşdur. O, XVI əsrin bir çox hadisələrini özünün şəxsi müşahidəsinə və öz sözü ilə desək «doğru danışan qocaların məlumatına əsasən yazılmışdır» (76, 8). Ona görə də Bidlis öz əsərində XVI əsr mənbələrindən yalnız «Tarixe cahan ara»nın adını qeyd etmişdir.

XVI əsr kurd xalqının tarixində xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Çünkü həmin əsrin əvvəllerindən başlayaraq, bir sıra müstəqil kurd əmirlikləri Osmanlı himayəsinə keçməklə öz müstəqilliklərini itirmiş və osmanlılar bir vassalına çevrilmişdir. Təəssüf ki, bu dövrde Osmanlı sultanlarının təşəbbüsü ilə Kürdüstənda baş verən bəzi dəyişikliklər «Şərəfnamə»də lazımı qədər işqalandırılmışdır.

Beləliklə, Bidlis öz əsəri üzərində işləyərkən bir sıra tarixi mənbələrdən istifadə edir və həmin mənbələri öz əsərində eks etdirir ki, bu da özlüyündə tədqiqat işi üçün çox faydalıdır.

Bidlisinin XVI əsr Azərbaycan və İran tarixinə aid verdiyi məlumatlar çox səciyyəvidir. Çünkü bu məlumatlar onun şəxsi müşahidəsinin inikasıdır. Bidlisinin əvvəlkə mənbələrə istinadən verdiyi məlumatlar nağıl tərzində, keçmiş müəlliflərin yazdıqlarının eyni təkrarı olduğu üçün tənqidə layiqdir. Çünkü Bidlis bir tarixçi olmaq etibarı ilə əvvəlkə mənbələrdən istifadə edərək onlarda olan nöqsan cəhətləri göstərməli və öz mülahizələri ilə təhlil və tədqiq etməli idi. Bidlisidə olan bu çatışmamazlığı orta əsrin bütün tarixçilərində müşahidə etmək mümkündür. Ona görə də «Şərəfnamə» əsərində nəzərə çarpan bu kimi nöqsan cəhətlərin üzərində dayanmağa lüzum yoxdur.

TARIXŞUNASLIQDA «ŞƏRƏFNAMƏ»
DƏN İSTİFADƏ EDƏN TARİXÇİLƏR

Aparğıımız tədqiqat və istifadə etdiyimiz mənbə və

ədəbiyyatlardan məlum olur ki, sonrakı müəlliflər XV-XVI əsrin kurd və Kürdüstən tarixinə aid zəngin bir mənbə olan «Şərəfnamə» əsərindən digər mənbələrə nisbətən çox istifadə etmişlər. Lakin onlar Kurd xalqının tarixinə olduqca səthi yanaşmışlar. Çünkü Yaxın və Orta Şərqi xalqları içərisində Osmanlı sultanlarının və Iran şahlarının işgalçılıq siyasetlərinə qarşı kurd'lər daha inadçı olmuşlar. Sultanların və şahların işgalçılıq siyasetlərini nəzmə çəkən orta əsr müəlliflərini kurd'lərin tarixini bir o qədər də maraqlandırmamışdır. «Şərəfnamə»yə qədər demək olar ki, kurd tarixi haqqında ayrıca bir əsər əldə yoxdur, o dövrün müəllifləri belə bir əsərin yazılımasına həvəs göstərməmişlər. Buna görə də kurd'lərin tarixini arayıb, axtarmaq üçün Azərbaycan, İran, türk və ərəb mənbələrinə müraciət etmək lazımlıydı.

«Şərəfnamə» ayrıca kurd tarixini öyrənmək üçün sonrakı tədqiqatçıların əlində faydalı bir mənbə kimi də çox qiymətlidir. Onu ilk dəfə görkəmli türk tarixçisi Katib Çeləbi (1591-1656) öz əsərində «Tarix Mir Şərəf xan əl-Bidlisi» adı ilə qeyd etmişdir.

Katib Çeləbi Mir Şərəf xanın tarix kitabının iki hissədən ibarət olduğunu göstərərək yazır: «Onlardan biri kurd hökmədarları haqqında məlumat verir, digeri isə xəbərlər məcmuəsidir» (105, 234).

Katib Çeləbi «Şərəfnamə»nın yazılımasından 40 il sonra, yəni 1635-ci ildə yazdığı «Cahannüma» əsərində «Şərəfnamə» dən daha çox istifadə etmişdir (101, 410-430).

Beləliklə, bir daha aydın olur ki, Katib Çeləbi «Şərəfnamə»dən istifadə edən ilk Şərqi müəllifidir.

«Şərəfnamə»dən istifadə edən müəlliflərdən biri də Katib Çeləbinin müsəri olan türk səyyahi Övliya Çələbidir. O, Tiflis şəhərinin salınması haqqında bəhs edərək yazır: «İranzəmin müverrixlərindən «Şərəfnamə» sahibinin sözü üzrə bu şəhəri (Tiflis) İskəndər Zülqərneyin xəzinədəri Bitlis bina etdirmişdir ki, Van əyalətindəki Bidlis şəhərini də o yapdırmışdır» (48, 315).

Bidlisi qeyd edir ki, doğru, düzgün rəvayətə görə Bidlis İskəndərin qulamlarından birinin adıdır. O, həm Bidlis qalasının və həm də vilayətin (Bidlisin) banisidir (76, 335).

Sonra Övliya Çələbi əsərinin bir çox yerində «Şərəfnamə» dən faktlar gətirir və ondan tarixi bir mənbə kimi istifadə etdiyini qeyd edir. Bu iki Şərqi müəlliflərindən sonra, yəni 1669-cu ildə «Şərəfnamə» ni türk müəllifi Məhəmməd bəy ibn-Əhməd bəy türk dilinə tərcümə etmişdir (133, 70). Bundan sonra «Şərəfnamə»nin Şərqdə uzun zaman bir mənbə kimi istifadəsiz qaldığını güman etmək olar.

(Ardı gələn sayımızda)

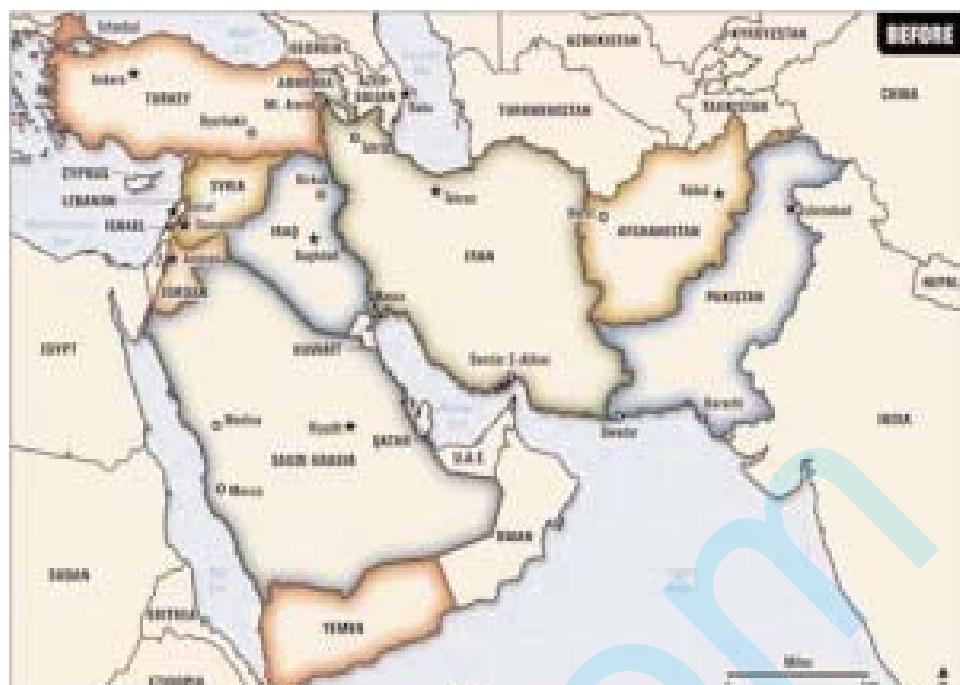
(əvvəli ötən sayımızda)

9 ay bundan əvvəl regionda yaxın müttəfiq əlaqələrinə malik Türkiyə ilə Suriya arasında gərginlik keçən həftə Türkiyənin Suriyadakı diplomatik nümayəndəliklərinə hücumları və rəsmi Ankaranın Suriya müxalifətinə dəstəyi fonunda getdikcə yuxarıdır.

Türkiyə XİN-in sözçüsü Selcuk Unal Ankaranın Suriya müxalifətinin Türkiyədə rəsmi nümayəndəliyini açmasına razi olduğunu bəyan edib: "Onların Türkiyədə ofisi olacaq. Türkiyə xarici işlər naziri Əhməd Davudoğlu Suriya Milli Şurasının

kirə edib. Davudoğlu deyib ki, Suriya hökuməti gördüyü işlərin hesabını ödəyəcək. Suriya əməkdaşlığı getməsə, iqtisadi sanksiyalarla üzləşə bilər. Qətərin xarici işlər naziri isə bildirib ki, Liqa üzvlərin qan tökülməsinin qarşısının alınması yollarını araşdırır. Şeyx Hamad Bin Qassim əl-Taninin sözlərinə görə, ərəb ölkələrinin Suriya rejiminə qarşı səbri tükənib. Bununla yanaşı, ərəb liqası Suriyaya xarici müdaxiləyə qarşı çıxır.

Bir daha qeyd edək ki, Suriya Liqanın onun üzvlüyünü ləğv etməsindən sonra ərəb liqasını boykot edib. ƏDL-in ötən şənbə Qahirədə keçirilən sammitində

Ərdoğan Əsədi niyə yixmaq istəyir?

üzvlərini (Əsədin əleyhdarları - X.R.) ikinci dəfədir qəbul edir".

Ankara Suriya müxalifətinin Türkiyədə tədbirlər keçirməsinə də icazə verir. Elə keçən ay İstanbulda keçirilən iclasda Suriyanın Milli Şurası təşkil edilmişdi.

Rəsmi Ankara müxalifətin dinc hissəsini dəstəklədiyini desə də, Türkiyə fərari hərbçilərin - özünü "Suriya Azadlıq Ordusu" elan edən və sayıları 15 minə çatan müxalif silahlı qrupun təmsilcilərinin ölkədə iclas keçirməsinə də icazə verib.

Yeri gəlmışkən, baş qərargahı Almaniyada olan Suriyanın Yerli Koordinasiya Komitəsinin sözçüsü Hozan İbrahim "Amerikanın səsi" radiosuna bildirib ki, "Suriya Azadlıq Ordusu" müvəqqəti hərbi şura yaradıb və əsas məqsəd hökumətin təhlükəsizlik qüvvələrini zəiflətməkdir.

Hazırda Türkiyədə və regionda Ankaranın hərbi müdaxiləyə əl atı və Suriyada Əsəd hökumətinin opponentləri üçün sığınacaq yarada biləcəyi haqda şayiələr dolaşır.

Türkiyə XİN-in sözçüsü Unal bunun mümkün olduğunu, lakin hələlik gündəmə gəlmədiyini bəyan edib. Bununla yanaşı, türk diplomat vurğulayıb ki, "bütün ölkələr kimi Türkiyə və Türkiyə hökumətinin də hər hansı bir vəziyyət və şərait, ya da hər hansı bir məsələ ilə bağlı öz planları var".

Srağagün Rabatda (Mərakeş) bir araya gələn Türkiyə və Ərəb Dövlətləri Liqasının (ƏDL) üzvləri Suriya hökumətinin nümayişçilərə divan tutması ilə barışmayaçıqlarını bildiriblər. Türkiyənin xarici işlər naziri Əhməd Davudoğlu və ƏDL üzvləri Suriyaya qarşı əlavə sanksiyalar tətbiq edilməsi məsələsini müza-

Suriyanın Liqada üzvlüyünün dayandırılması barədə qərara gələn ərəb liderləri Rabatda bu qərarı qüvvəyə mindiriblər.

Dünən Əsəd tərəfdarları Mərakeşin, Birləşmiş Ərəb Əmirliyinin və Qətərin Dəməşqdəki səfirliliklərinə hücum ediblər. Fransa və Mərakeş Dəməşqdəki səfirlərini geri

oyun oynayır. Türkiyə Suriya müxalifəti ilə əlaqələri genişləndirir və eyni zamanda, beynəlxalq ictimaiyyətin Dəməşqə təzyiqləri artırması Ankara tərəfindən president Əsəd dövrünün sona qədəm qoyduğuna dair bir signal kimi qəbul edilir. Yəni qlobal oyunda regional supergüt kimi Türkiyə oyun-

nəzarət edilməzsə, oradakı kürdlərlə Türkiyədəki PKK xaosdan istifadə edib fəallaşa bilərlər ki, bu da qardaş ölkədə sabitliyə böyük zərbə ola bilər.

Digər tərəfdən, qonşuluqda baş verən hadisələrə (bura Qərbin gec-tez müdaxiləsinin proqnozlaşdırıldığı şəraitdə) əlləri qoynunda tamaşa etmək Türkiyənin regional supergüt və ya neoosmanlı iddiasına uyğun deyil.

İkincisi, Ankaraya Qərbin regionda nələri planlaşdırıldığı qaranlıqdır və onun nəticələrinin (bir sıra ekspertlərə görə, Qərb strateqləri Suriya, İran, İraq və Türkiyənin xəritəsini yenidən çizməqlə ortaya bir kurd dövləti çıxarmaq istəyirlər) Türkiye üçün agrılı olmaması üçün oyunun iştirakçı olmaq istəyir.

Üçüncü, Qərbin siyasi məbəxində bişirilən və bizim xəbərimiz olmadığı çox şey var ki, artıq Ərdoğan hökumətinə bəllidir.

Bir daha vurğulayaq ki, şia və sünni müsəlmanların, xristianlığın müxtəlif təriqətlərinin nümayəndələrinin yaşadağı, azsaylı ələvilərin (şəliyin bir qolu) hakimiyyətdə olduğu, İranın nəzaret etdiyi, radikal "Hizbullah" hərəkatının dəstək verdiyi, Rusyanın hərbi dəniz bazası saxladığı Suriya çox qəliz ölkədir. Ümumiyyətlə, Yaxın Şərq (Suriya, İordaniya, İsrail, Fələstin, İraq, Livan, Ərəbistan yarımadası və s.) çox mürəkkəb siyasi coğrafiyadır. Bütün peyğəmbərlər də buradan çıxıb, ən dehşətli döyüşlər də bu torpaqlarda baş verib.

Suriyada yaranacaq xaos bütün bölgəyə təsir edəcək. Hazırda "Suriya oyunu"nun necə başa çatacağı və Ankaranın burada hansı rol alacağı və yaxud bu rolun ona nə vəd etdiyi aydın deyil.

X.Rüstəm

çağırıblar. Fransanın xarici işlər naziri Alen Juppe bildirib ki, Paris ərəb liqası ilə birgə BMT-nin Suriyada zorakılığa qarşı qətnaməsinin üzərində işləyir. Xatırladaq ki, bu qətnamə layihəsi noyabrda BMT TŞ-yə çıxarılsa da, Rusiya və Çin sənədə veto qoymuşdular.

Hazırda Suriya Türkiyənin gündəmində prioritet məsələdir. "Milliyet" qəzetinin əməkdaşı Semih İdiz bildirib ki, Suriya ilə 800 kilometr sərhədə malik olması və orada vəziyyətin daha da gərginləşməsi Türkiyəni Dəməşqə bağlı qərar verərkən daha ehtiyatlı olmağa vadər edir: "Türkiyə sona qədər necə inkişaf edəcəyi haqda dəqiq məlumatı olmayan bu vəziyyət inkişaf etdikcə ona reaksiya verir. Buna görə də Türkiyə ehtiyatla davranışlığını olduğunu hesab edir".

Lakin Ankara elə də ehtiyatla davranışın və çox mürkkəb bir

dankənar qalmaq istəmir.

Lakin Liviyadan fərqli olaraq maliyyə böhranı içinde çapalayan Qərb Suriyada hərbi əməliyyatlara başlamağa hələ ki, can atmır. Digər tərəfdən ərəb liqası, ən əsası isə Çin və Rusiya buna qarşıdır.

Belə təəssürat yaranır ki, Qərb və ərəb liderləri (əsasən Fars körfəzi ölkələrinin kral və əmirləri) Türkiyənin əli ilə Suriyadakı rejimi yixmaq istəyirlər. Ərdoğan hökumətinin isə Suriya məsələsindəki fəallığı ilə bağlı yalnız mülahizələr yürütmək olar:

Birincisi, ABŞ və ya Qərb bir siyasi layihəni gerçəkləşdirməyə başlayıbsa, sonadək gedəcək. Kənarda qalmaq Türkiyəyə yalnız ziyan getire bilər. Üstəlik, bu "layihə"nin, Qərbin yeni oyununun qonşuluqda xaos yaratmaq ehtimalı varsa. Bəlli olduğu kimi, Dəməşq həmişə kurd separatçılarını dəstəkləyib. Suriyaya

"Bir Gün Mahnıların qorxulu olmadığını anlayacaqlar"

"Ürəyim və ruhum, nə qədər yaşayaçağamsa dünyanın hər yanında ağrilar çəkən xalqların yanında olacaq. Bunu edərək yalnız özümdən güc tapacağam. Bunun əvəzi məni yaşadığım torpaqlardan, ölkəmdən, xalqımdan, işimdən, ailəmdən, sevənlərimdən ayrılmış bahasına olsa belə, mən pencəyimi daim yağışlara asacağam."

Ehmet Kaya, Maqazin Jurnalistləri Dərnəyinin verdiyi mükafatlarda ictimai rəylə təyin olunan İlin Sənətçisi Mükafatını almaq üçün 12 Fevral 1999 da səhnəyə çıxdı və etdiyi danışmada "Bu mükafat üçün İnsan Haqqları Dərnəyinə, Şənbə Analarına, bütün mətbuat əməkçiləri və bütün Türkiyə Xalqına təşəkkür edirəm. Bir də bir şəhərim var. Bu anda hazırladığım və önmüzdəki günlərdə nəşr edəcəyəm albomda bir Kürcə mahni oxuyacağam. həmçinin bu mahniya klipdə çəkdirəcəyəm. Aranızda bu klipi nümayiş edəcək ürəkli televiziyaçılar olduğunu biliyəm. Efirə verməyəcəklərse Türkiyə xalqıyla necə hesablaşacaqlarını bilmirəm" dedi. Salondan yüksələn milliyətçi, təcavüzkar dalğa, Ehmet Kayanı sürgündə həyatını itirməsiylə bitəcək bu gün utantlıqla xatırlanan bir gərcəyin əsasını qoysu.

Ehmet Kaya, Parisdə sürgün həyatı yaşadığı günlərdə Türkiyədə mediadakı hücum dalğası bütün sürütiylə davam edirdi. 28 iyul 1999-cu ildə Ehmet Kaya Parisdə mətbuat konfransı keçirdi. Mətbuat konfurasında Ahmed Kaya ilə yanaşı Beynəlxalq İnsan Haqqları Təşkilatının(FIDH) başçısı Patrick Baudoin, Paris Kurd İnstitutunun rehbəri Kendal Nezan və vəkili Osman Yetkin də vardi.

Ehmet Kaya o gün bu mətni oxumuşdu...

Salam!

Bizim ənənəvi üslubumuzla hamınız xoş gəlmisiniz!

Son aylarda ölkəmdə mətbuatın gündəmində olmam və yaşadığım hadisələr silsiləsi səbəblərini sizinlə bölüşmek üçün bu təşəbbüs də bulundum.

Aylardır mənimlə əlaqədar edilən bütün xəbərlərdə (xəberin mübtədəsi olmama baxmayaraq) şahidsiz, subutsuz yalanla, iftirayla məlumatlar dərc olundu.

Xüsusilə susqun qaldım, çünkü bir mehkəmə vərdi və gərek hüquqa olan hörmətim gərəksə Məhkəməni təsir etməmək adına səbirlə gözləmənin daha doğru olacağını düşündüm.

Bundan qısa bir müddət əvvəl bir Avropa ölkəsində reallaşan konsertimin ardından çıxarılan xəbərlər səbəbiylə susqunluğumu pozdur və ölkəmdə mediani təmsil edən hər kəsə yazılı bir şəhər göndərdim. O şəhər qısaca məni və düşüncələrimi ehtiva edirdi. Nəticəsi isə buloud ki, heç kim buna yer vermedi.

Avropanın müxtəlif yerlərində davam edən konsertlərimə görə bir daha, şəxsən sizlərin qarşısına çıxaraq, edilən xəbərlərin doğrudan tərəfi olmamın da tələb etdiyi haqq və məsuliyyətlə sizlərə bir şəhər etmə ehtiyacı duyдум. Bunu edərək hüquq qanunları tərəfindən mühakimə olunmadan və cinayət və cəza anlayışlarını ən sağlam şəkildə edam reallaşdırmağa çalışanların yaratdığı bu böyük haqsızlığı iliklərimdə hiss etdiyimi söyləmək məcburiyyətindəyəm.

Mən professional bir sənətçiyəm. Mahni sözləri yazan, bəstələrini edən və

şərh edən və milyonlarla satan bir sənətçiyəm. Ölkəm mənə alışkin olmasa da müxalif bir sənətçiyəm. Sosialam. Məni narahat edən hər şeyi musiqimlə təqib edir və musiqimlə etiraz edirəm. Mənim silahım bu. Duyusu olan hər kəs kimi mənim gözümdən də yaş axıdan heç bir şey qarşısında susqun qala bilmirəm.

Dünya sənət tarixində olduğu kimi, mənim ölkəmin sənət tarixində də sosial düşüncələrini əks etdirən bəzi sənətçilər

dətində tamaşaçılarımla (əksəriyyətini öz ölkəmin insanları meydana getirir) mahni aralarında dincəlmək məqsədi ilə etdiyim kiçik səhbetləri mənim yoxluğumdan istifadə edilərək tamamilə yanlış bir formada, təhlükəli və məqsədli şəhərlərə ölkəmin qəzet və televiziyalarında qərəzli şəkildə yayınlandı.

Heç kim bunun yaradacağı nəticələri düşünmək, qiymətləndirmək və ondan sonra xəbər etmek kimi bir sağlamfikir

var və onlarda öz dövrlərində mənimlə eyni qədəri paylaşmışlar. Bütün bir əsri əhatə edən bu qədərlə, içində girəcəyim əsrə də qarşı-qarşıya qalmaq bütün insanlıq adına kədərli və haqsızlıqdır. Bir əski yazarın dediyi kimi, mənim üçün düşüncələrin azadca uçuşduğu bir dünyani şiddetle darixir və bütün insanlığa layiq olduğumu düşünürəm. Ancaq

Kədərlə söyləməliyəm ki, məni israrla əkis bir şəkildə göstərən. Düşüncəmə, eməllərimə xas olmayan şeylərle suçlayan bir qəzet və televizya yöneticiləri, yazarları, xəbər muxbirleri var. Bunlar mənim ən demokratik haqqımı, müdafiə etmə haqqımı əlimdən almaq üçün ellərindən gələni edirlər. Əminim ki bu anda hamının ağıllına eyni sual gəlir; Niye nə səbəbə?

12 Fevral 1999-cu il tarixində məni de mukafatlandırma bir təşkilatın təşkil etdiyi yığıncaqda Kurd əslli olduğumu, yeni albومda Kürcə bir mahni oxumaq istədiyimi, bu mahniya bir klip çəkəcəyəm və bunu yayınlayacaq televiziya kanallarının varlığına da inandığımı söylədim.

Yalnız bu fikirində öteri məni ölkəmi bölməklə, vətən xaini olmaqla günahlandırın bir neçə insanın təhqir dolu incidici və ayrı-seçkilikçi sözlərinə qarşılıq, bu ölkədə Kürdlərində yaşadığı gerçeyini qəbul etmələrini, etməyənlərin qarşısından qəçməyacığımı söyləyərək oradan ayrıldım. Bu hadisəyə qəzet və televiziyalarda günlərle və 'bölgüsü', 'vətən xaini', 'fikirsiz fikir günahkarı', 'rədd ol' kimi başlıqlarla yer verilməsi nəticəsində haqqımızda bir iddia açıldı və xaricə çıxışım mühakimə olunduğum mehkəmə tərəfindən qadağan edildi.

Halbuki mənim aylar əvvəl müqavilə imzaladığım və getmək məcburiyyətində olduğum bir səfərim vərdi. Davam edən duruşmalarında vəkillərim bu qadağanın qaldırılmasını tələb etdi. Məhkəmə bu tələbi haqlı hesab etdi və mən konsertimi reallaşdırmaq məqsədi ilə xaricə çıxışım. Bu konsertlərin reallaşdırılması müd-

nümənəsi göstərmədən Ahmed Kayanı günahlandırdı və qərar verdi; O 'bir bölgüsü', 'vətən xaini', 'bir şərəfsiz', 'bir həyasız', 'bir terrorist', 'bir hergele', 'bir ağılsız utanmaz', 'kin və küfr söyleyən', 'hər kəs tərəfindən satın alınına bileyək' və 'Abdullah Öcalan kimi mühakimə olunması lazım olan bir adam! Bu adamı anası, yoldaşı, qızları milyonlarla pərəstişkarı və bütün bir Türkiyə xalqı qarşısında belə xarakterize edən qəzet və televiziyalar bunu neyə söykəyirdilər?

Bir nümunəsini yazılı olaraq sizləre verəcəyəm bu şəhərimin içinde görəcəyiniz bəzi qəzet parçalarını diqqətlə oxumanızı xahiş edirəm. Söz açdığını mükafat gecəsinə görə 'Özümə bir avtomobil almışdım. 42 ildir bu ölkədə yaşadığım və çalışdığım halda, bir fikrimdən öteri o mükafat mərasimində, məni bir gecədə vətən xaini və bölgüsü olaraq xarakterize edən bir neçə şərəfsizin üzündən o avtomobili istifadə edə bilmedim belə' formasındaki sözlərimi, "Ölkəsindəki 64 milyon insana şərəfsiz dedi" başlığı ilə verən qəzet bunu heç bir dəlilə ya da sənədə söykəmədən, nəticələrini hesab etmədən və böyük bir məsuliyyətsizliklə səkkiz sütuna başlıq yazma məsuliyyətsizliyi göstərəkən, mən eyni qəzet və eyni sütunlarda iştirak edən "Mən bölməməyi müdafia etmirəm amma Kurd reallığını qəbul etmək lazımdır. Bu gözyaşının bu ağrının bitməsi lazımdır. Biz bu ölkəni böldürmeyeceğiz" formasındaki cümlələrinin qəzet başlığına çıxarılmasını istəyərdim.

Mənim bu mənədakı barış və bir-ləşdirici tutumumun öne çıxarılmaması, əksinə, mənə aid olmayan sözlər və tamamilə ön fikirlə şəhər olunaraq yazılı başlıqlarla nəyin qarşıya məqsəd qoyulduğunu yaxın gələcəkdə mənim düşəcəyim vəziyyəti izleyən hər kəs görəcək. İstəyim bu yanlı, məqsədli, yalanların huquq çerçivəzində təhlil edilib nəticə çıxarılmışdı.

Olkəmin bir bölgəsində illərdir sürən və

bütün bir xalqın yara aldığı bir müddətin qiymətləndirməsini edərək və bu müddətin yaratdığı nəticələrdə öteri üzr istəyən Abdullah Öcalanın bu rəftarının diqqətə alınması lazım olduğunu söyləməm, qəzet və televiziya xəbərində "Ahmet Kaya bölgüsü başçısını təriflədi" sözləriyle verilsə, mən bunun altında çox ciddi və bir sıra məqsədlər olduğunu, bu yanlışlıqların, haqqında olan iftiraların, mənim qolumu qanadımı tamamilə qırmaq olduğunu düşünərəm.

Dünyanın bir çox xalqlarının yaşadığı bir ölkədə illərdir insana dəyər verərək, mahnılarında xüsusiilə vurğulamış bir insan olduğunu bildirmək istəyirəm. Mən bu ölkə xalqına 'şərəfsiz' demədim və demərəm!

Bu ifadələri mənim adımdan söyləyənlərin məqsədi ne olursa olsun, onlar tarix və 64 milyonluq Türkiyə xalqı qarşısında cavab verəcəklər. O insanları vicdanları qarşısında baş-başa buraxıram...

Mən burdayam və mənim taleyi onlara sənətçi yoldaşları var ki öz yurdundan ölkəsindən kənara getmək məcburiyyətində olublar. Hamımız bu və ya başqa formada eyni uğursuz taleyi yaşamaqdayıq.

Mənim kimi eyni taley yolu keçmiş Vietnamdan Afrikaya, oradan Bosniyaya uzanan, dünyadaki bütün xalqların yanında olduğunu hər yerde və azad bi şəkildə ifadə edən Bob Dylan, Paul Simon, Sting, Joan Baez, Sinead O'Connor kimi böyük sənətkarları burdan salamlayıram.

Mən səsimi hələlik ölkəmdə doğru bir şəkilde eşidilməsinə çalışıram. İstəyirəm ki, ne demişəmə o şəkildə anlanılsın və deyilsin. Bir çadra problemi gündəmdə olan bir vaxtda bu məsələyə də münasibət bildirərək söyləmişdim ki, hər kəsin istədiyi kimi geyinmə azadlığı var və bunu qadağan etməyə bir səbəb belə yoxdur. Ancaq buda doğru anlaşılmadı, qiymətləndirilmədi. Buna baxmayaraq yenədə cəhd edirəm, çalışıram.

Ürəyim və ruhum, nə qədər yaşayaçağamsa dünyanın hər yanında ağrilar çəkən xalqların yanında olacaq. Bunu edərək yalnız özümdən güc tapacağam. Bunun əvəzi məni yaşadığım torpaqlardan, ölkəmdən, xalqımdan, işimdən, ailəmdən, sevənlərimdən ayrılmış bahasına olsa belə, mən pencəyimi daim yağışlara asacağam.

Bir gün bəziləri necə Kürd əslli olduğu üçün Kürcə bir tək mahni oxumaq istəyən bir adamın heç bir ölkəni bölmədiyinin əhvalatını yazacaq və bu əhvalatı oxuyanlar mahni oxuyan insanlardan və mahnilardan qorxulmaması lazım olduğunu anlayacaqlar.

Gedən məhkəmə səbəbiylə sizlərə ləhər çox şeyi danişa bilməmədim, sularınızı geniş cavablandırıa bilmədim çalışıdım ki oxuduğum bu monoloqumla sizə nələrsə anlaşılmış.

Mən klassik olduqdan sonra, ölümümdən sonra anlaşımaq deyilindi. Başa düşülməyi istəyirəm. Məni doğru anlama yolunda ən kiçik bir səy, bir sağlamfikir və bir xoşgörüş üçün çox dərixdəməyi və bunu içinde daşıyan hər kəse səmimiliklə salamladığımı bildirir təşəkkür edirəm.

İnsanın özünü əsla tam olaraq ifadə edə bilmədiyi bu məhdud şərtlər üçün məni bağışlamamızı dileyir və geldiyiniz üçün hamınıza təşəkkür edirəm.

Ahmed Kaya 1999 bianet.com
Kurdo Kürdüstani

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABƏYA BI FERHENG

Aa

av

Ev çîye? Ev ave.
Bu nədir? Bu sudur.
Что это? Это вода.
What is it? It is water.

dirən

Ev çîye? Ev dirəne.
Bu nədir? Bu dişdir.
Что это? Это зуб.
What is it? It is a tooth.

ağır

Ev çîye? Ev ağire.
Bu nədir? Bu oddur.
Что это? Это огонь..
What is it? It is fire.

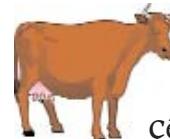
mər

Ev çîye? Ev məre.
Bu nədir? Bu ilandır.
Что это? Это змея..
What is it? It is a snake.

çav

Ev çîye? Ev Çave.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

çêlek

Ev çîye? Ev Çêleke.
Bu nədir? Bu inəkdir.
Что это? Это корова.
What is it? It is cow.

çayník

Ev çîye? Ev Çayníke.
Bu nədir? Bu çaynikdir.
Что это? Это чайник.
What is it? It is a teapol.

çakûç

Ev çîye? Ev Çakûçe.
Bu nədir? Bu çekidir.
Что это? Это молоток.
What is it? It is hammer.

Êê

êleg

Ev çîye? Ev Êlege.
Bu nədir? Bu jiletdir.
Что это? Это жилет.
What is it? It is a jumper.

hêk

Ev çîye? Ev hêke.
Bu nədir? Bu yumurtadır.
Что это? Это яйцо.
What is it? It is an egg.

pê

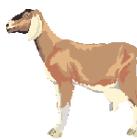
Ev çîye? Ev pêye.
Bu nədir? Bu ayaqdır.
Что это? Это пятка.
What is it? It is a heel.

kêr

Ev çîye? Ev kêre.
Bu nədir? Bu biçaqdır.
Что это? Это нож.
What is it? It is a knife.

Bb

bizin

Ev çîye? Ev bizine.
Bu nədir? Bu keçidir.
Что это? Это коза.
What is it? It is a goat.

balon

Ev çîye? Ev balone.
Bu nədir? Bu şardır.
Что это? Это шар.
What is it? It is a balon.

bacan

Ev çîye? Ev bacane.
Bu nədir? Bu pomidor.
Что это? Это помидор.
What is it? It is a tomato.

otomobil

Ev çîye? Ev otomobile.
Bu nədir? Bu maşındır.
Что это? Это машина.
What is it? It is a car.

Cc

taC

Ev çîye? Ev taCe.
Bu nədir? Bu tacdır.
Что это? Это корона.
What is it? It is a crown.

Canî

Ev çîye? Ev Canîe.
Bu nədir? Bu dâdyr.
Что это? Это жеребенок.
What is it? It is a horse.

cûcik

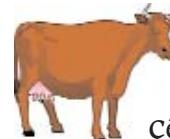
Ev çîye# Ev Cûcike.
Bu nədir? Bu cücedir.
Что это? Это цыпленок.
What is it? It is a chiken.

finCan

Ev çîye# Ev finCane.
Bu nədir? Bu fincandır.
Что это? Это чашка.
What is it? It is a cup.

Çç

çêlek

Ev çîye? Ev Çêleke.
Bu nədir? Bu inəkdir.
Что это? Это корова.
What is it? It is cow.

Dd

defter

Ev çîye? Ev deftere.
Bu nədir? Bu dəftərdir.
Что это? Это тетрадь.
What is it? It is a copybook.

dar

Ev çîye? Ev dare.
Bu nədir? Bu ağacdır.
Что это? Это дерево.
What is it? It is a tree.

dest

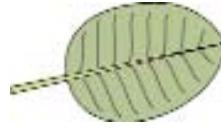
Ev çîye? Ev destе.
Bu nədir? Bu əldir.
Что это? Это ладонь.
What is it? It is a hand.

dil

Ev çîye? Ev dile.
Bu nədir? Bu ürəkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

Ee

belg

Ev çîye? Ev bElge.
Bu nədir? Bu yarpaqdır.
Что это? Это лист.
What is it? It is a leaf.

elok

Ev çîye? Ev Elok.

Bu nədir? Bu hinduşqadır.

Что это? Это индюк.

What is it? It is a turkey.

zebez

Ev çîye? Ev zEbEşe.

Bu nədir? Bu qarşızdır.

Что это? Это арбуз..

What is it? It is a water melon.

Êê

fil

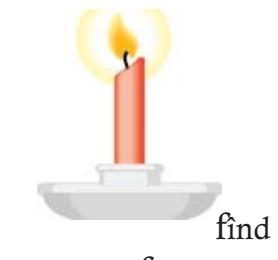
Ev çîye? Ev file.

Bu nədir? Bu fildir.

Что это? Это слон.

What is it? It is an elefoant.

fînd

firok

Ev çîye? Ev firoke.

Bu nədir? Bu təyyarədir.

Что это? Это самолёт.

What is it? It is a plane.

zerafe

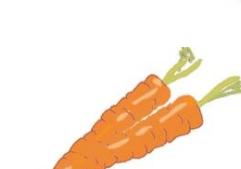
Ev çîye? Ev zerafeye.

Bu nədir? Bu zürafədir.

Что это? Это жираф.

What is it? It is a giraffe.

Gg

gizér

Ev çîye? Ev gizere.

Bu nədir? Bu kökdür.

Что это? Это морковь

What is it? It is a carot.

gêzî

Ev çîye? Ev gêziye.

Bu nədir? Bu süpürgədir.

Что это? Это веник.

What is it? It is a braom.

gore

Ev çîye? Ev goreye.

Bu nədir? Bu qulaqdır.

Что это? Это носки.

What is it? It is a stocking.

guh

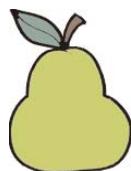
Ev çîye? Ev guhe.

Bu nədir? Bu qulaqdır.

Что это? Это ухao..

What is it? It is an ear.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABƏYƏ BI FERHENG

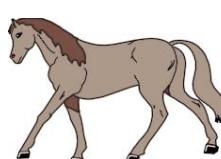
Hh

hirmê

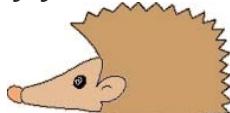
hirç

Ev çîye? Ev hirmêye.
Bu nədir? Bu armuddur.
Что это? Это груша.
What is it? It is a pear.

hesp
Ev çîye? Ev hesp.
Bu nədir? Bu atdır.
Что это? Это лошадь.
What is it? It is a horse.

Jj

jûjî

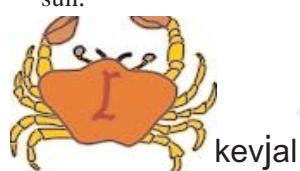
Ev çîye? Ev jûjîye.
Bu nədir? Bu kirpidir.
Что это? Это ёжик.
What is it? It is a hedgehog.

rojname
Ev çîye? Ev rojnameye.
Bu nədir? Bu qəzətdir.
Что это? Это газета.
What is it? It is a newspaper.

roj

Ev çîye? Ev roje.
Bu nədir? Bu günəşdir.
Что это? Это солнце.
What is it? It is the sun.

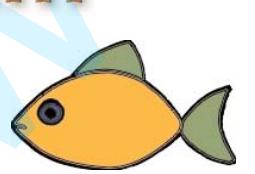

kevjal

Ev çîye? Ev kevjale.
Bu nədir? Bu xərçəngdir.
Что это? Это краб.
What is it? It is a crayfish.

Mm

mûz
Ev çîye? Ev mûze.
Bu nədir? Bu banandır.
Что это? Это банан.
What is it? It is a banana.

masî

Ev çîye? Ev Masiye.
Bu nədir? Bu baliqdir.
Что это? Это рыба.
What is it? It is fish.

gamêş
Ev çîye? Ev gaMêse.
Bu nədir? Bu camışdır.
Что это? Это буйвол.
What is it? It is a buffalo.

meymûn

Ev çîye? Ev Meymûne.
Bu nədir? Bu meymundur.
Что это? Это обезьяна.
What is it? It is a monkey.

İi

dil

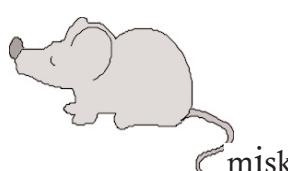

lepik

Ev çîye? Ev dile.
Bu nədir? Bu üroktdır.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

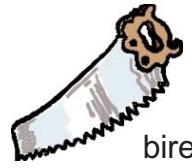

lîng

mişk

Ev çîye? Ev lînge.
Bu nədir? Bu dəvədir.
Что это? Это верблюд.
What is it? It is a camel.

Kk

birek

kûsî

Ev çîye? Ev bireke.
Bu nədir? Bu mişardır.
Что это? Это пила.
What is it? It is a saw.

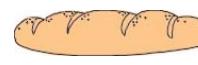
kund

Ev çîye? Ev kunde.
Bu nədir? Bu bayquşdur.
Что это? Это сова.
What is it? It is a owl.

kevçî

Ev çîye? Ev kevçîye.
Bu nədir? Bu qaşıqdır.
Что это? Это ложка.
What is it? It is a spoon.

Nn

nañ

Ev çîye? Ev nañe.
Bu nədir? Bu çörəkdir.
Что это? Это хлеб.
What is it? It is bread.

trên

Ev çîye? ev trêNe.
Bu nədir? Bu qatardır.
Что это? Это поезд.
What is it? It is a train.

hûrbivîn

reng

Ev çîye? Ev hûrbivîne.
Bu nədir? Bu zərrəbindir.
Что это? Это лупа.
What is it? It is a magnifying glass.

Ev çîye? Ev renge.
Bu nədir? Bu boyadır.
Что это? Это краска.
What is it? It is a colour.

îî

dîk

îsot

Ev çîye? Ev dîke.
Bu nədir? Bu xoruzdur.
Что это? Это петух.
What is it? It is a cock.

gustîl

Ev çîye? Ev keştîye.
Bu nədir? Bu gəmidir.
Что это? Это пароход.
What is it? It is a ship.

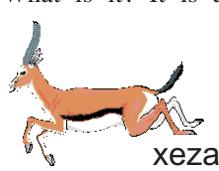
Li

lêv

lîmon

Ev çîye? Ev lîve.
Bu nədir? Bu dodaqdır.
Что это? Это губы.
What is it? It is a lip.

xezal

Ev çîye? Ev kûliye.
Bu nədir? Bu ceyrandır.
Что это? Это джейран.
What is it? It is a deer.

Oo

ode

Ev çîye? Ev Odeye
Bu nədir? Bu otaqdır.
Что это? Это комната.
What is it? It is a room.

otobüs

Ev çîye? Ev Otobûse.
Bu nədir? Bu avtobusdur.
Что это? Это автобус.
What is it? It is a bus.

sol

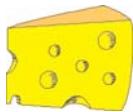
Ev çîye? Ev sOle.
Bu nədir? Bu ayaqqabıdır.
Что это? Это обувь.
What is it? It is a shoe.

top

Ev çîye? Ev tOpe.
Bu nədir? Bu topdur.
Что это? Это мяч.
What is it? It is a ball.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABƏYA BI FERHENG

Pp

penir

Ev çîye? Ev penîre.
Bu nədir? Bu pendirdir.
Что это? Это сыр.
What is it? It is a cheese.

pîvaz

Ev çîye? Ev pîvaze.
Bu nədir? Bu soğandır.
Что это? Это лук.
What is it? It is a onion.

peçemek

Ev çîye? Ev peçemeke.
Bu nədir? Bu yarasadır.
Что это? Это летучая мышь.
What is it? It is a bat.

pêñûs

Ev çîye? Ev pêñûse.
Bu nədir? Bu qələmdir.
Что это? Это карандаш.
What is it? It is a pencil.

Qq

beq

Ev çîye? Ev bęqe.
Bu nədir? Bu qurbağadır.
Что это? Это лягушка.
What is it? It is a frog.

Ev çîye? Ev qaze.
Bu nədir? Bu qazdır.
Что это? Это гусь.
What is it? It is a goose.

meqes

Ev çîye? Ev meqese.
Bu nədir? Bu qayçıdır.
Что это? Это ножницы.
What is it? It is a scissors.

portqal

Ev çîye? Ev portale.
Bu nədir? Bu portağaldır.
Что это? Это апельсин.
What is it? It is a orange.

Rr

şér

Ev çîye? Ev şere.
Bu nədir? Bu şirdir.
Что это? Это лев.
What is it? It is a lion.

kêwrîşk

Ev çîye? Ev kêwrîşke.
Bu nədir? Bu dovşandır.
Что это? Это зайц.
What is it? It is a rabbit.

tîr

Ev çîye? Ev tîre.
Bu nədir? Bu oxdur.
Что это? Это стрела.
What is it? It is a arrow.

rovî

Ev çîye? Ev roviye.
Bu nədir? Bu tülküdür.
Что это? Это лиса.
What is it? It is a fox.

Ss

sêv

Ev çîye? Ev sêve.
Bu nədir? Bu almadır.
Что это? Это яблоко.
What is it? It is a apple.

stêrk

Ev çîye? Ev Stêrke.
Bu nədir? Bu ulduzdur.
Что это? Это звёзды.
What is it? It is a star.

Se

Ev çîye? Ev Seye.
Bu nədir? Bu itdir.
Что это? Это собака.
What is it? It is a dog.

sêvik

Ev çîye? Ev Sêvike.
Bu nədir? Bu kartofdur.
Что это? Это картофель.
What is it? It is a potato.

Şş

şûr

Ev çîye? Ev Şüre.
Bu nədir? Bu qılınçdır.
Что это? Это меч.
What is it? It is a sword.

şeh

Ev çîye? Ev şeye.
Bu nədir? Bu daraqqdır.
Что это? Это гребешок..
What is it? It is a comb.

utî

Ev çîye? Ev utîye.
Bu nədir? Bu ütündür.
Что это? Это утюг.
What is it? It is a iron.

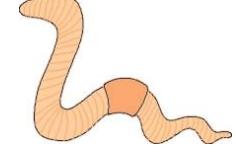
guh

Ev çîye? Ev guhe.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо.
What is it? It is a ear.

gul

Ev çîye? Ev gule.
Bu nədir? Bu güldür.
Что это? Это цветы.
What is it? It is a flower.

kurm

Ev çîye? Ev kurme.
Bu nədir? Bu qurddur.
Что это? Это червяк.
What is it? It is a worm.

Ûû

bilûr

Ev çîye? Ev bilûre.
Bu nədir? Bu tütəkdir.
Что это? Это свирель.
What is it? It is a pipe.

brûsk

Ev çîye? Ev brûsk.
Bu nədir? Bu ildirimdir.
Что это? Это молния
What is it? It is a lightning.

çük

Ev çîye? Ev çüke.
Bu nədir? Bu quşdır.
Что это? Это птица.
What is it? It is a sparrow.

dupişk

Ev çîye? ev dupişke.
Bu nədir? Bu əqrəbdır.
Что это? Это скорпион.
What is it? It is a skorpion.

Vv

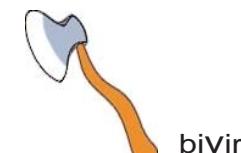
çav

Ev çîye? Ev çave.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is a eye.

keVok

Ev çîye? Ev keVoke.
Bu nədir? Bu göyərçindir.
Что это? Это голубь.
What is it? It is a pigeon.

biVir

Ev çîye? Ev biVire.
Bu nədir? Bu baltadır.
Что это? Это топор.
What is it? It is a axe.

berçaVik

Ev çîye? Ev berçaVike.
Bu nədir? Bu eynəkdir.
Что это? Это очки
What is it? It is a glass.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABƏYA BI FERHENG

Ww

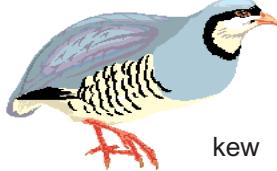
Ev çîye? Ev werdeke.
Bu nödir? Bu ökdökdir.
Что это? Это утка
What is it? It is a duck.

Ev çîye? Ev ewre.
Bu nödir? Bu buluddur.
Что это? Это туча.
What is it? It is a cloud.

Ev çîye? Ev wêne.
Bu nödir? Bu şökildir.
Что это? Это картина
What is it? It is a map.

Ev çîye? Ev kewe.
Bu nödir? Bu këkkilikdir.
Что это? Это цесарка
What is it? It is a partridge.

Xx

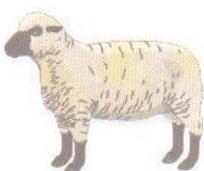
Ev çîye? Ev xalxalo.
Bu nödir? Bu arabüzendir.
Что это? Это божья коровка.
What is it? It is a lady-bird.

Ev çîye? Ev xanî.
Bu nödir? Bu evdir.
Что это? Это дом.
What is it? It is a home.

Ev çîye? Ev xaç e.
Bu nödir? Bu xaçdır.
Что это? Это крест.
What is it? It is a cross.

Ev çîye? Ev berxe.
Bu nödir? Bu quzudur.
Что это? Это баран.
What is it? It is a sheep.

Yy

xîyar

Ev çîye? Ev xiyare.
Bu nödir? Bu xiyardır.
Что это? Это огурец.
What is it? It is a cucumber.

heyve

Ev çîye? Ev heyve.
Bu nödir? Bu aydır.
Что это? Это луна.
What is it? It is a moon.

yen

Ev çîye? Ev yeke.
Bu nödir? Bu bîdir.
Что это? Это единица.
What is it? It is a one.

çiya

Ev çîye? Ev çiyaye.
Bu nödir? Bu dağdır.
Что это? Это горы.
What is it? It is a mountain.

Zz

Ev çîye? Ev zimane.
Bu nödir? Bu dildir.
Что это? Это язык.
What is it? It is a tongue.

Ev çîye? Ev zengile.
Bu nödir? Bu zöngdir.
Что это? Это звонок.
What is it? It is a bell.

Ev çîye? Ev zerike.
Bu nödir? Bu vedrədir.
Что это? Это ведро.
What is it? It is a bucket.

Ev çîye? Ev derziye.
Bu nödir? Bu iynədir.
Что это? Это игла.
What is it? It is a needle.

ALFABÊ

N b/s	KURDİ		Azerî
	ya bi tipen latinî	ya bi tipen kirili	Latinî
1	Aa	Aa	Aa
2	Bb	Бб	Bb
3	Cc	҆҆	Cc
4	Çç	Чч	Çç
5	Dd	Дд	Dd
6	Êê	Ее	Ee
7	Ee	Яя	Өө
8	Ff	Фф	Ff
9	Gg	Гг	Gg
10	Hh	Хх	Hh
11	Îî	Ии	Ii
12	Ii	Ьъ	Ii
13	Jj	Жж	Jj
14	Kk	Кк	Kk
15	Ll	Лл	Ll
16	Mm	Мм	Mm
17	Nn	Нн	Nn
18	Oo	Оо	Oo
19	Pp	Пп	Pp
20	Qq	Qq	Qq
21	Rr	Рр	Rr
22	Ss	Сс	Ss
23	Şş	Шш	Şş
24	Tt	Тт	Tt
25	Ûû	Үү	Uu
26	Uu	Юю	Üü
27	Vv	Вв	Vv
28	Ww	Ww	-
29	Xx	Хх	Xx
30	Yy	Йй	Yy
31	Zz	Зз	Zz

DIKARÎ BIXWÎNÎ

SHK: Léborîna Erdogan Gaveke Wêrek e

Nûçexane - Serokatiya Herêma Kurdishanê, ragihand, Herêma Kurdishanê piştgiriya lêborîna serokwezîre Tirkîyê Recep Tayyip Erdogan bo komkujiya Dêrsimê dike û vê yekê gaveke "wêrek" dibîne. Serokatiya Herêma Kurdishanê, iro di daxuyaniyekê de ku di malpera fermî ya saziyê de hat weşandin, piştgiriya xwe bo lêborîna serokwezîre Tirkîyê Erdogan ji ber komkujiya Dêrsimê, her wiha dibe sedema pêşketina siyaseta pêşivekirina demokratî li Tirkîyê û ev helwesta hikûmetê, baweriyeke bihêz di nav civaka kurdi de çêdike û wiha hat ziman:

"Bêguman encama vê helwestê, xizmeta hemû aliyeke dike û bingehêñ aşıya civakî xurt dike û pêvajoya pêşxistina demokrasiyê jî digihîne qonaxeke nû." Serokwezîre Tirkîyê Recep Tayyip Erdogan, duh bi nişandana belgeyên komkujiya Dêrsimê ya salên 1937-38ê, bi navê dewleta Tirkîyê ji ber komkujiya Dêrsimê lêborîn xwestibû.

Girtina parêzeran şermezar kirin

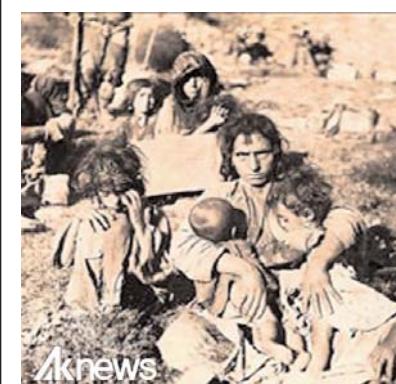
Girtina parêzerên Ocalan ji aliye berpirsên Baroyan ve hate şermezar kirin. Parêzerên baroyen Stenbol, Ízmîr, Enqere, Diyarbekir, Şırnex Mêrsin û Çolemergê daxuyanî dan û bi awayek tundî girtina parêzeran şermezar kirin.

Seroka Baroya bajarê Ízmîrê Sema Pektaş di daxuyaniya xwe de ragihand ku, ev cara yekem e ku evkas parêzer bi hevre têne girtin. Pektaş got: Hevalên me bi awayek neheq hatine girtin. Emê heta dawiyê pêste-vaniya wan bikin.

Serokê Baroya Diyarbekirê Emin Aktar jî ragihand ku, wan li ser hemû dosyayen lêpîrsin kir. Lî tu sdemen ku parêzer bêne girtin nedîtin. Ev helwestek bêdadiye. Aktar daxuyaniya xwe de got: Ev salane ev parêzer parêzeriya Ocalan dikin. Me hemûyan jî bigrin, emê dîsa mafên hevwelatiyên xwe yên hukukî biparêzin.

Herweha parlementera BDP-ê ya bajarê Wanê Aysel Tugluk jî da xuyakirin ku, ev doz ne dozek hukukiye bi temamî siyasiye. Tugluk got: Di vî welaftî de adalet nemaye. Hemû hevdîtinê parêzeran di bin çavderiya dewletê de pêkhatine. Em bangê serokwezîr dikin di vê warî de berpirsiyariya xwe bi cih bîne.

Baskin Oran: Komkujiya Dêrsimê Ataturk Kir

Li Tirkîyê, m a m o s t a y ê zanîngehê prof. dr. Baskin Oran, derbarê komkujiya Dêrsimê ya salên 1937-38ê de wiha got, "Komkujiya Dêrsimê, ji aliye Ataturk ve pêk hat."

Li gorî nûçeyâ rojnameya Tarafê

ya Tirkîyê, prof. dr. Baskin Oran, derbarê komkujiya Dêrsimê, ku vê dawiyê bûye sedema aloziyê di nav partiya CHP-ê de, got, li Dêrsimê, serhildan tunebû, lê ji aliye dewletê ve bi awayekî sistematik komkuji pêk hat û ev yek ji aliye Ataturk ve hat kirin.

Li gorî nûçeyê, dr. Baskin Oran, ku li bara komkujiya Dêrsimê ya salên 1937-37ê de gelek vekolîn kiriye, wiha axivî, "Yên ku dibêjin wê demê li Dêrsimê serhildan hebû, dîrokê nizanin. Ji ber ku wê çaxê dewlet li wir tam serdest bû, lê dewletê dixwest wir dagîr bike."

Dr. Oran, wiha pêde çû, "Mînak, wê çaxê rîka trenê tenê li derdorê paytext Enqereye hatibû çêkirin. Çima? Ji ber ku wê demê Dêrsim hatibû dorpêçkirin û beşek mezin jê hatibû valakirin. Piştre bi rîkeftina Saadabadê, aliye wê yên navdewletî jî pêk hat.

Çend roj berê, parlementerê Dêrsimê yê CHP-ê Huseyin Aygun, di salvegera bidarvekirina rîberê serhildana Dêrsimê Seyit Riza de, daxuyaniyek dabû û wiha gotibû, "Komkujiya Dêrsimê ji aliye CHP-ê ve hatiye kirin û haya Ataturk jî ji vê hebûye."

Li ser vê, di nav partiyê de alozî çêbûbû.

Wek tê zanîn, artêşa Tirkîyê salên 1937-37ê, bi ferma Ataturk, êrisî devera Dêrsimê kiribû û di encamê de, bi hezaran kurd hatibûn kuştin.

Piştre rîberê serhildana Dêrimê Seyit Riza û hevalên wî hatibûn bidarvekirin û li cihêkî ku heta niha jî nayê zanîn, hatibûn definkirin.

Kurdî: AKnews

Mexdûrê erdhejê di konteynirê Barzanî de disitirin

Wan: Veqfa Mirovahiyê ya Barzanî ji bo maxdurê erdha Wanê di çarçoveya piştgiriyê de bi 113 TIR'an 200 konteynir ji Herêma Kurdistanê şandin Wanê û li zeviya Zanîngeha Yûzûncû Yilê hatin komkirin. Piştî demekê konteynir li taxa Buzxaneyê têne bicihkirin.

Di 19'ê mijdar de Veqfa Mirovahiyê ya Barzanî ji Herêma Kurdistanê bi 113 TIR ji bo medûrê erdhejê alîkarî şandin Wanê. Konteynirê bi TIR'an şandin Wanê li Kampusa Zanîngeha Yuzuncu Yilê hatibûn daxistin. Cigirê Serokê Weqfa Alikariya Mirovî ya Barzanî Musa Ehmedî diyar kiribû ku bi 113

TIR'an 200 konteynir anîne û dixwazin 200 konteynir li heman qadê bêne bicihkirin. Lî 200 konteynirê ku ji mex-

durên erdheja Wanê re hatibûn şandin û li Kampusa Zanîngeha Yûzûncû Yilê ya

Wanê hatibûn danîn, piştî demekê li taxa kolana Gulhaneyê ya taxa Buzxaneyê ya Wanê têne bicihkirin.

Konteynirê li taxa Buzxaneyê têne bicihkirin, ji aliye Walîtiya Wanê ve xebatê wê têne meşandin. Di konteyniran de medûrê erdhejê yên kîjan taxê dê lê bêne bicihkirin hê jî nediyare. Piştî xebat bi dawî bibin, dê teslimî xwedîyê wan bêne kirin.

Xwestibûn navê Barzanî li qada bajarê Konteynirê bikin

Dema Weqfa Barzanî konteynir şandin Wanê, daxwaz kiribû dema hate bikaranîn navê Mistefa Barzanî li wê qadê bêkirin. Rayedaren walîtiyê ji diyar kirin ku wê mijara nav di rojên pêş de zelal bikin.

Qirkirina Dersimê deriyê medeniyetê vekir Neviya Înonu parlementerê CHP-ê Gulsun Bilgehan

Neviya İsmet Înonu parlementerê CHP-ê Gulsun Bilgehan qirkirina sala 1938-ê dike) niha gelek pêşketîne û insane demokrasî xwazin.

Herweha di berdewambûna axvtina xwe de neviya Înonu dibêje: Ew tiştenî di dema İsmet Înonu de çêbûyîn hemi Ataturk bi xwe kirine. Ew qonax dema Ataturk e.

Gulsun Bilgehan dibêje: Ew insane ji Dersimê hatin sergom kirin hemi bûn xwendevan û insane pêşketî.

Bilgesu dibêje: Berê xwe bidinê Dersim bajareke ku gelek xwendevan jê derketine, gelek insane ku demokrat û doza demokrasiyê dikin ji devera Dersimêne. Xelkê Dersimê saya sere wê

operasyonê (behsa qirkirina sala 1938-ê dike) niha gelek pêşketîne û insane demokrasî xwazin.

Ew insane ji Dersimê hatin sergom kirin hemi bûn xwendevan û insane pêşketî.

Bilgesu dibêje: Ew insane ji Dersimê hatin sergom kirin hemi bûn xwendevan û insane pêşketî.

Neviya Înonu dibêje: Di dema împara-

toria Osmaniya de hinek pirsgirêk hebûn, diviya bi awayekî ew pirsgirêk bihatan çareserkirin. Bê goman her tiş ne li gora mafêni mirovan pêkhatiye. Ji bo vê yetê niyetek xirab gotinê Erdogan yên di derbarê Tunceliyê de heye.

Eve pirsgirêka kurd, lê kanê pirsgirêka Kurdistanê?

Di rojeva, xwedêgiravî, rawşenbir û siyaset-madarên Kurd û Tirka de, pirsgirêka Kurd! (Kurd sorunu) heye. Lî kanî pirsgirêka Kurdistanê gelo? Ma Kurd dawe mafê kasayatiya Kurdan tinê diken, li Tirki?. Loma nebese û ma ne şerme, evqas bêrêzî û evqas bê mirwetî, li hemberî, vî walatê Kurda, Kurdistanê?

Her cara go mirov xwedêgiravî, li axiftinê, rawşenbirê Kurd û li rewşenbirê Tirka, li ser şâşen tv û barnama û panêlan, wan guhdar û balax we didê wan, û axiftinê wan, tu dibê qay wê, hama aha niha, pirsgirêka Kurd, wê bi yekcarê caraser bikin. Lî tiştek heye go ji bîr dikin! Walatê Kurda Kurdistanê, ji bîr dikin!..

Ez maf didime, rawşenbirê Tirka, go xwe bi zanabun, ji pirsgirêka Kurdistan, didine aliye kî, lê ci li, siyesetmendar û rewşenbirê Kurda qawiye, go xwe divê, politika şâş û lawaz da, xwe didin pêş!. Balkêse, kesên go Kurd û binavê Kurdayatiyê, go dikevin nava politikayêde, bi yekcarê, Kurdistan û pirsgirêka Kurdistanê, nayinin bîra xwe, û weki go ticara ne bihistin û neyinin bîraxwe?. Mane balkêse!

Hinik wê habin, go wê bêjîn, weki go pirsgirêka Kurda werê rojevê, bixwere pirsgirêka Kurdistanê ji, wê binê, lê bilaakis, bi vî şeweyî yê politikayê, her diçê, politika Kurd û ya Kurdistanê di şe'hitê (bloke dibê). Û bila kes xwe naxapînê jî.

Ew kesên go difikirin,

di çareserkirine pirsgirêka Kurd, de wê, pirsgirêka Kurdistan ji, çareser bibê, ev şâşiyake mazine û xwe xapandine, ji ber go pirsgirêka Kurdistan, go newê rojevê, pirsgirêka Kurda bi xwe jî, çareser nabit, ez weki Kurd, bi azadbuna Kurdistanê, azad û bextewer dibim, heger go ez bi pirsgirêka Kurd xwe azad bibinim, ez xwe di xapênim!..

Heger go Kurd, xwe bi pirsgirêka Kurda û çareserkirina Kurda, di wata pirsgirêka azadbuna, Kurdistanê de, bi hasibîn, ez disa dibêjim, ev şâşik dirokiye, go weki gelek caran disa dirok xwe nudikê, ser asasê dijbariya Kurd û Kurdistanê!

Pirsgirêk, li gori min, bi zanabun, ji layên hinikan ve, bi ayawek pirefesyonîlî, tête revebirin. Heger go pirsgirêka Kurdistan, li asasê pirsgirêka, Kurd tinê bit, wê hingî, desthilat û xêr naxwezen Kurdistanê, serkefi bin, di mexsed û di kiryarê xweyê dirokide, û bi vî awayi, cardî, çaraseriya pirsgirêka Kurda û Kurdistanê, rîgir û di şe'hitin.

Heger go pirsgirêka Kurd tinêbê, ji xwe eger ji

ewe, go weki pirsgirêka Asuriya- Kildaniya-Armaniya-Gurciya-Araba-Tirkmanan- lazan-Abazîya- û hwd, ji layên di weki ol- Mesîhi- Alawî-sinni- şîa- Ezdi û hwd, bidine xûyakirin û weki gelek bûyarek diroki, li gori berjewendiyen xwe yên diji Kurd û Kurdistanê bi guncivin.

Kî ci dibê jê, bila bijê, lê ev yek arişeyeke mezine go, cardî bi vî aweyi, dijberên Kurd û Kurdistanê, dixwazin, sendromake din ya dirokî, bi serê Kurdistanê de binin, ji xwe diyara, ev daxwuyani û hewildanê henê, ji ber go qene pirsgirêka Kurdistan paş guh bikin, pirsgirek, wek pirsgireka Kurd, bidin xweya kirin, û ev pirsgirêk ji, jixwe hatiya şe'hitandin (bloka kirin).

Tirk û rewşenbirê Tirkan, mabestên wa, li gorî wan, ew rastin. Lî ya hari balkêş ewe, go hinik Kurd hene, xwe wekî, siyasetmadar û rawşenbirê Kurdana, xwe didin xwuyakirin û bi bivê politike hinê ya çewt, bi israrin, û xwe li ser Kurd ferz dikin, û mixabin, ya herî balkêş jî, eva henê, ye!..

Navser Botanî

Салахаттин Демирташ призвал Анкару к прямым переговорам с Оджаланом

Сопредседатель Партии мира и демократии Салахаттин Демирташ призвал турецкое государство к мирным переговорам с РПК.

Как сообщает агентство "Джихан", он призвал турецкие власти начать непосредственные перего-

воры с лидером РПК Абдуллой Оджаланом.

Это заявление он сделал на митинге в Стамбуле, в знак протеста против задержания курдских политиков по обвинению в связях с РПК. Эти задержания он описал, как "попытку заставить замолчать курдские голоса."

"Мы призываем обе стороны [РПК и Турцию] объявить о прекращении огня, возобновить переговоры и положить конец изоляции Оджалана," – заявил он.

Власти не допускают к Оджалану адвокатов в течение приблизительно месяца после нового обострения столкновений между турецкими силами и РПК.

Ранее на этой неделе турецкие СМИ сообщили, что власти тайно ведут переговоры с РПК в горах Кандиль о прекращении огня. По некоторым сведениям, посредником между сторонами является президент Курдистана Масуд Барзани.

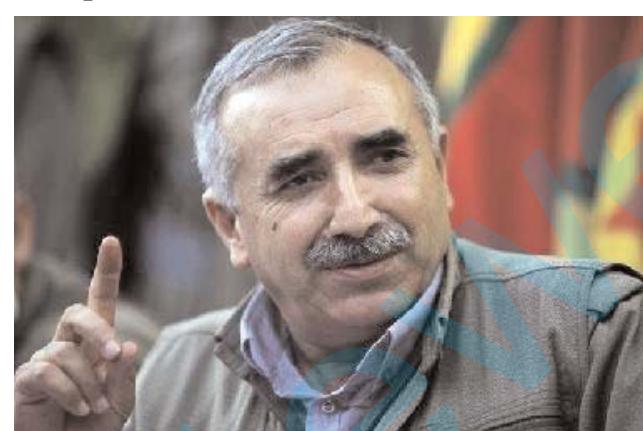
Фактический лидер РКК Мурад Карайлан призвал курдов Сирии сплотиться

Как сообщает турецкий сайт Internet Haber, фактический руководитель Рабочей партии Курдистана (РКК) Мурад Карайлан в интервью телеканалу Roj TV призвал сирийских курдов вооружаться:

"Народные восстания, происходящие в ближневосточном регионе, мы считаем справедливыми и поддерживаем их. Однако внешние силы продолжают вмешиваться в события, продвигая зависимые от них режимы. Так бывает всегда, когда невозможно установить народовластие. Регион уже не будет прежним, он вошел в новый этап развития.

Среди народов Ближнего Востока больше всех пострадали курды. Курдские территории разделены на 4 части. 90 лет к ряду отрицалась их идентичность и во всех сферах жизни против них велась политика уничтожения. Если спросят, какому народу, прежде всего, нужна демократия, то, несомненно, первыми нужно назвать курдов.

Несмотря на попытки вмешательства внешних сил, приближается день обретения народами региона реального народовластия. Этот процесс возглавят курды. В 1945-63 гг. несколько раз менялись

сирийские режимы, однако, курды не получили никаких выгод.

Сейчас у курдов появилась возможность восстановить свои законные права и добиться признания миром их статуса. 1,5 миллиона курдов Сирии не должны примкнуть ни к сирийским, ни к турецким властям. Они должны взять оружие и организовать самооборону".

РПК и Анкара вновь ведут переговоры о мире

Между турецкой армией и РПК вновь ведутся через посредников тайные переговоры об условиях прекращения огня, сообщает газета "Рудав" со ссылкой на хорошо информированные источники. По данным источника, предварительным условием Анкары является вывод отрядов РПК из районов Иракского Курдистана, приграничных с Турцией. Ильхами Ичик по прозвищу "Баликчи" ("Рыбак"), ранее выступавший посредником между Анкарой и РПК, заявил газете, что Турция будет приветствовать идею вывода РПК с границ.

"Если РПК отойдет от турецкой границы, будет двустороннее прекращение огня. Этот вопрос обсуждался с Масудом Барзани во время его визита в Турцию", – сказал Баликчи. Турецкие официальные лица не разглашают детали переговоров. Баликчи считает, что они ждут, что скажет Барзани, прежде чем они смогут передать их гласности. "Турецкое правительство ожидает результатов усилий Барзани убедить РПК покинуть приграничные турецкие районы. Все турецкие должностные лица, ответственные за принятие решений, приветствуют такую идею, и я считаю, что это, в конечном счете, создаст условия для двустороннего прекращения огня". По данным турецкой газеты "Тараф", 18 ноября делегация

турецкого государства и представитель Талабани встречались с лидерами РПК Мустафой Карасу и Сабри Оком в горном городке Левдже в иракском Курдистане.

Газета сообщила, что встреча была организована благодаря усилиям Масуда Барзани добиться прекращения огня и уговорить боевиков РПК выйти из границ Турции. "РПК требует, чтобы это было двустороннее прекращение огня. Они (РПК) также говорят, что если Оджалан отдаст им приказ о прекращении огня, они будут его соблюдать", – сказал лидер РПК. Рож Валат, ответственный за внешние сношения в КСК, заявил "Рудав", что об одностороннем прекращении огня не может быть и речи.

"Мы не согласны с идеей об одностороннем прекращении огня", – сказал он. "Мы объявляли об одностороннем прекращении огня восемь раз, и нам отвечали огнем. Решение о прекращении огня должно исходить исключительно от Оджалана". Айсель Туглук, курдский депутат в парламенте Турции, являющаяся адвокатом Оджалана, считает, что мирное соглашение ускорит поиск решения многолетних споров о правах курдов в Турции. "Этот мирный договор сделает большой шаг вперед в направлении решения проблемы", – сказала она.

Ясин Актай, профессор университета Сельчук и эксперт по курдско-турецким проблемам, считает, что отвод отрядов РПК от турецкой границы может стать позитивным шагом для начала мира. "Общественность не доверяет РПК", – сказал он. "Когда РПК в прошлом объявила о прекращении огня, она в то же время готовилась к войне. РПК закупала оружие и боеприпасы, вербовала курскую молодежь в горы, обучалась и вооружалась во время прекращения огня". Актай считает, однако, что "мир необходим, и турецкое правительство должно ответить на требование общественности не оставить РПК никакого выбора, кроме как сложить оружие и встать на колени".

Фонд Мустафы Барзани отправил в Ван целый поселок сборных домов

200 сборных домиков направлено для пострадавших от землетрясения в Ване из Иракского Курдистана, сообщает газета "Хабат".

Это – самая большая помощь, которую до сих пор получили ванцы. Помощь направлена благотворительным фондом имени Мустафы Барзани.

Дар был встречен мэром Вана Бакером Кайя. Мэрия приняла решение назвать временный поселок "Поселком Барзани".

Россияне хотят инвестировать в Курдистан

Российская бизнес-делегация в сопровождении генерального консула РФ в Эрбиле, Валерия Попсполова, посетила Торгово-промышленную палату Курдистана. Делегация была принята руководителем торгово-промышленной палаты Дара Халилом Хайятом. Были обсуждены возможности российских бизнес-инвестиций в экономику Курдистана.

Новые аресты в Турецком Курдистане

Турецкие силы безопасности в четверг арестовали семь курдов в ходе рейдов в провинции Урфа, увеличив тем самым число курдов, арестованных за неделю, до 100 человек. Как сообщает агентство "Фират", все они были арестованы по обвинению в работе на Союз курдских сообществ (КСК), который считается городской структурой РПК.

В среду, в Урфе было арестовано 10 курдов.

Среди арестованных – адвокаты Оджалана и члены Партии мира и демократии.

Турция направляет к границе Курдистана военную технику

Турция развернула на границе с Иракским Курдистаном массированный военный конвой, сообщает иранский телеканал Press TV.

Согласно сведениям турецких военных источников, конвой состоит из примерно 200 военных машин, включая бронемашины для разминирования, сообщает Press TV из Анкары.

Как сообщается, в понедельник утром конвой прибыл район Чукурча (провинция Хаккия), а затем направился к границе.

Извинения Эрдогана за резню в Дерсиме

Премьер-министр Турции Реджеп Тайип Эрдоган от имени турецкого государства извинился за резню 1937 года в населенном курдами-заза районе Дерсим. Вместе с тем он обвинил в этой резне своих оппонентов – оппозиционную Народную Республиканскую партию (НРП), призвав ее нынешнего лидера, Кемаля Киличдароглу, извиниться от имени НРП за резню, произведенную во время нахождения НРП у власти.

"Кто должен извиняться – я или вы [Киличдароглу]? Если должно быть извинение от имени государства и, если есть такая возможность, я могу это сделать, и я извиняюсь. Но если есть кто-то, кто должен извиниться от имени НРП, это вы, а вы из Дерсима. Вы говорили, что вы чувствуете себя частью дерсимцев. Теперь сохраните вашу честь", – заявил Эрдоган в ходе партийного собрания в среду.

КРГ выделяет 250 млрд. динаров на доступное жилье

Региональное правительство Курдистана провело во вторник заседание, на котором принято решение выделить в 2012 году 250 млрд. динаров (около 22 млн долларов) на строительство жилых домов и предоставления поддержки в приобретении жилья для семей с низкими доходами.

Курдистан.Ru

ДИПЛОМАТ

№ 33 (144) 23-30 ноября 2011

ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Президентство Иракского Курдистана в специальном заявлении приветствовало извинения Эрдогана

"Мы считаем, что такие смелые и отважные заявления означают пересмотр исторической реальности, в которой имели место печальные трагедии в отношении курдов," – говорится в заявлении.

Этот шаг проложит путь для более "открытой политики в отношении курдского вопроса, которую приняла Турция... "Такие заявления создадут больше уверенности и веры среди курдской общины ... и служат опорой принципам социального примире-

ния", – продолжает заявление.

"Вашингтон пост" отмечает в этой связи, что извинения премьер-министра Турции высказаны более как критика оппозиционной партии, чем как проявление подлинного раскаяния.

Между тем депутат от Муша из Партии мира и демократии Сирри Сакик потребовал, чтобы аэропорт Сабиха Гекчен был переименован в честь казненного вождя дарсимиев Сеида Резы.

Сакик заявил в парламенте во вторник вечером, что нецелесообразно называть аэропорт в честь Сабихи Гекчен, приемной дочери Ататюрка, летчицы, которая участвовала в бомбардировке Дарсимиа. "Если вы хотите заключить мир с алавитами и курдами, измените это название. Наше предложение заключается в переименовании аэропорта в Сейид Риза. Когда вы говорите: Сабиха Гекчен, мы вспоминаем бомбы, убийства и геноцид", – сказал он.

"То, чем является Гитлер для еврейского народа – то же для нас лица, ответственные за те времена", отметил Сакик.

Заявление КРГ в связи с кончиной Даниэль Миттеран

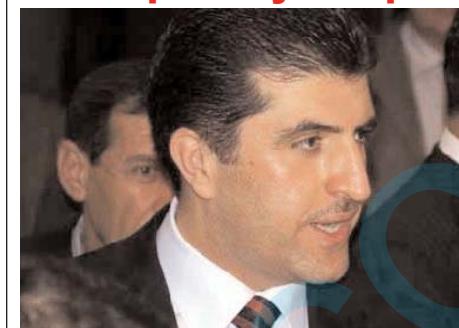
С большой печалью, мы узнали о кончине мадам Даниэль Миттеран. Мадам Миттеран – жена покойного французского президента Франсуа Миттерана и государственный деятель, и ее поддержка безгосударственных и угнетенных народов во всем мире будет продолжена через институты, которые были созданы с ее помощью. Мадам Миттеран убедила своего покойного мужа оказать решительную поддержку зоне безопасности, которая была создана с тем чтобы добиться прекращения использования бывшим иракским режимом боевых вертолетов для убийств спасающихся курдских гражданских лиц в ходе восстания 1991 года, что в конечном счете предотвратило полномасштабное возвращение режима к геноциду конца 1980-х - кампании "Анфаль". В результате усилий, предпринятых ею и другими подобными ей людьми, в ходе более 28,000 рейсов коалиция поставила помочь и приют курдским беженцам, которые бежали в горы посреди зимы. Сотни тысяч спасенных жизней были прямым результатом помощи и безопасности, которые были предоставлены в ходе операции "Обеспечение комфорта". В дополнение к жизненно важной поддержке, которые она дала

операции "Обеспечение комфорта", мадам Миттеран был ключевым сторонником Курдского института в Париже с момента его основания в 1980-х годах, и основала французскую неправительственную организацию, "Франс Либерте". Она оставалась на протяжении всей жизни непоколебимым сторонником и активистом борьбы за права курдов. Ни для кого не тайна, почему она стала известна у многих как "мать курдов". Мадам Миттеран посвятила свою жизнь поощрению прав и достоинства тех, кто был угнетен или маргинализован. Ее сострадание и решительность вдохновили мужчин и женщин во всем мире, и мы благодарны ей за глубокие усилия. Ее кончина является тяжелой потерей для курдского народа, и мы присоединяемся к ее друзьям во всем мире, в трауре вспоминая ее жизнь и смерть. Мы выражаем наши соболезнования ее семье и народу Франции.

ПОСЛЕДНИЯ страница

Передача премьерского поста Нечирвану Барзани решена

Правящие партии Курдистана достигли окончательного соглашения о смене кабинета. В начале 2012 года нынешний кабинет КРГ во главе с представителем ПСК Бархамом Салихом уйдет в отставку и будет сформирован новый во главе с бывшим премьером, нынешним заместителем председателя ДПК Нечирваном Барзани.

Об этом сообщил агентству Ак-Ньюс член Политбюро ДПК Джанафар Ибрагим.

Он не уточнил, будет ли сменен также спикер парламента (согласно стратегическому соглашению между партиями, если премьер принадлежит ПСК, спикер представляет ДПК, и наоборот).

В персональном плане, по словам Джанафара Ибрагима, министры будут полностью заменены.

Согласно стратегическому соглашению между ДПК и ПСК, заключенному в 2005 году, кабинет должны поочередно возглавлять представители одной из партий, меняясь каждые 2 года. Тем не менее, представитель ДПК Нечирван Барзани с согласия ПСК пробыл на посту 2 срока (2005-2009). По мере того, как к концу подходил двухлетний срок Бархама Салиха, ДПК заявляла о своих правах на премьерский пост, тогда как ПСК пыталась добиться, в качестве ответной любезности со стороны ДПК, продления мандата Салиха еще на 2 года.

Бархам Салих: курды не пойдут на компромисс по своим конституционным правам

Региональное Правительство Курдистана не пойдет на компромисс по конституционным правам и интересам курдского народа. Об этом заявил премьер-министр КРГ доктор Бархам Салих на пресс-конференции, посвященной открытию торгового центра "Сити Стар" в Сулеймании. По словам Салиха, нефтегазовый вопрос между КРГ и Багдадом должен быть решен таким образом, чтобы служить интересам всего трехсоставного иракского народа.

Белоруссия открывает почетное консульство в Курдистане

Сегодня глава департамента внешних связей KRG Фалах Мустафа принял новоназначенного почетного консула Белоруссии в Курдистане Фуада Маманд Хамеда.

Фалах Мустафа поздравил почетного консула с началом работы на новом посту и выразил радость по поводу увеличения числа иностранных консульств в Курдистане. Белорусское почетное консульство стало 23м по счету.

Фуад Маманд Хамед, со своей стороны, коротко рассказал о сегодняшней ситуации в Белоруссии, ее экономических и торговых возможностях, об инвестиционных проектах страны в Курдистане.

Kurdistan.Ru

TESİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:
TAHIR SÜLEYMAN

İMTİYAZ Ü SERNİVİSAR:
TAHIR SILÈMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР

ТАХИР СУЛЕЙМАН

Tel: +994 50 352-33-18

Xüsus i müxbirlər:
RAMİZ CƏBRAYILOV

SAKİT ÇIRAQLI

Müəlliflərin mövqeyi redaksiyanın
mövqeyi ilə üstüstə düşməyə bilər.

www.Diplomata-kurdi.com

Ünvan: Bakı şəhəri, 40
Küçə S.Mehmandarov ev 25, mənzil-17

Navnisan: Bakû 40 soqaq
S.Mehmandarov xanî 25 mal-17

Adres: Bakı 40, ulica S.
Mehmandarova dom 25 kv-17

Qəzet "Diplomat" qəzetiinin bilgisayar
mərkəzində yığılıb səhifələnib və "Futbol+
Serviss" mətbəəsində çap olunmuşdur.

e-mail: diplomat_gazeti@box.az

Şəhadət nömrə : NF Ş 005004966

BUSB-un2 sayılı Sabunçu rayon
filialı

VÖEN1800061582

H/h 438010000

Sifariş: 4500